

Torsdagen den 18 september

Kl. 12.00–13.00  
14.00–15.18

---

### § 1 Anmälan om ändrad partibeteckning

Från Daniel Riazat (V) hade följande skrivelse kommit in:

Till: Kammarkansliet

Jag är sedan 25 augusti 2025 inte längre medlem i Vänsterpartiet.

Härmed meddelar jag även kammarkansliet att jag fortsätter som riksdagsledamot men att jag formellt begär utträde ur Vänsterpartiets riksdagsgrupp med omedelbar verkan.

Den 17 september 2025

Med vänliga hälsningar

*Daniel Riazat*

Riksdagsledamot

Andre vice talmannen anmälde att då Daniel Riazat den 17 september meddelat att han inte längre tillhörde Vänsterpartiets partigrupp hade ledamotens uppdrag i utbildningsutskottet, i näringsutskottet och i EU-nämnden upphört.

### § 2 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:  
prot. 2025/26:1 för torsdagen den 11 september från försvarsutskottet och  
prot. 2025/26:1 för tisdagen den 16 september från trafikutskottet.

### § 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

*Interpellation 2025/26:9*

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:9 Patientsäkerhet vid gynekologisk diagnostik och oåterkalleliga ingrepp  
av Carita Boulwén (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 14 oktober 2025.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.  
Stockholm den 16 september 2025  
Socialdepartementet  
Elisabet Lann (KD)  
Enligt uppdrag  
*Dan Leeman*  
Tf. expeditionschef

#### § 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:  
Proposition  
2025/26:4 till konstitutionsutskottet

EU-dokument  
COM(2025) 386 till miljö- och jordbruksutskottet  
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 12 november*.

*Svar på  
interpellationer*

#### § 5 Svar på interpellation 2024/25:747 om dialog med den iranska oppositionen i exil

Anf. 1 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Nima Gholam Ali Pour har frågat mig hur jag och regeringen ser på utvecklingen i Iran och dess påverkan på Sveriges och EU:s relationer med den iranska regimen, vilka åtgärder Sverige vidtar för att förstärka dialogen med den iranska oppositionen samt huruvida jag och regeringen överväger att, i likhet med hanteringen av Venezuela, stödja en demokratisk opposition.

Som regeringen har konstaterat i flera tidigare interpellationssvar, och även i svar på riksdagsfrågor, fortsätter situationen vad gäller mänskliga rättigheter i Iran att vara mycket allvarlig. Vi har till exempel sett en oroväckande ökning av antalet dödsstraff under det senaste året och en hårdnande repression på många områden i spåren av både demonstrationerna efter Jina Aminis död 2022 och konflikten med Israel. Samtidigt bär Iran ett stort ansvar för den negativa utvecklingen både i Mellanöstern och för säkerhetsrisker i väst.

Regeringen lyfter regelbundet den allvarliga situationen i Iran – inte minst för kvinnor och flickor samt etniska och religiösa minoriteter – i bilaterala kontakter på olika nivåer, inklusive i mina samtal på utrikesministernivå.

Tillsammans med övriga EU och internationella partner fortsätter Sverige att verka för ett starkt internationellt tryck, som effektivt motverkar repressionen och stöder individers och människors legitima krav på respekt för sina mänskliga rättigheter.

Fru talman! Den iranska regimen är fallfärdig. Tolvdagarskriget mellan Iran och Israel avslöjade hur korrupt och misslyckad mullornas regim är. Trots att mycket av Irans resurser avsatts för vapen och stöd till terroristorganisationer hade landet knappt något försvar att sätta emot Israels angrepp, och Israel lyckades även genomföra attacker inifrån Iran. De terroristorganisationer som mullornas regim hade stött i decennier var i stort sett utslagna.

Bortsett från att den iranska regimens militära doktrin har visat sig vara värdelös har inte heller regimens ideologi någon förankring bland befolkningen. Den muslimska slöjan, som en gång i tiden var ett attribut för landsbygdsbor och mycket religiösa kvinnor i Iran, har i dag blivit till en symbol för ett våldsamt förtryck. Jag är rätt säker på att den dagen den här regimen faller kommer många kvinnor i Iran att bränna sina slöjor. Mullornas regim har väckt ett starkt hat mot islam bland befolkningen som inte fanns där innan, och detta är ett tydligt tecken på hur regimens ideologi saknar legitimitet bland stora delar av befolkningen.

Detta märks också bland iranier som tar sig utomlands. De är ofta mycket kritiska till islam. Man kan faktiskt seriöst ställa frågan om Iran över huvud taget kommer att förbli ett muslimskt land efter att denna regim faller. Ekonomiskt, ideologiskt, förtroendemässigt och geopolitiskt sett har mullornas regim ingen framtid. Det borde vara tydligt även för utrikesministern.

Frågan är när västerländska länder kommer att vända sig till ett alternativ i stället för att föra samtal med en regim som under väldigt lång tid har visat att den inte är intresserad av fred. Det är därför jag har ställt frågan till utrikesministern om möjligheten finns att regeringen stöder en demokratisk opposition i stället för att legitimera mullornas regim. Om man väljer att fortsätta dialogen med mullornas regim kan man undra vad utrikesministern och Sverige får ut av en sådan dialog.

Det här är en regim som tagit flera svenskar som gisslan och torterat dem. De håller fortfarande en svensk medborgare som gisslan i Iran.

Det har länge varit uppenbart att denna regim bara förstår sig på ett språk, och det är våldet. De använder sig av våld för att uppnå sina mål, och de förstår sig inte på något annat än våld. Därför kan man undra vad Sverige kan uppnå genom att fortsätta samtala med en sådan regim.

Det här är en isolerad regim som använder diplomatiska relationer med länder som Sverige för att legitimera sin existens och sina värderingar. Det såg vi under det socialdemokratiska styret när mullornas regim insisterade på att svenska kvinnliga ministrar och statssekreterare skulle bära slöja när de besökte Iran. Det handlar om att genom diplomatiska relationer med länder som uppfattas som jämställda legitimera ett kvinnofientligt förtryck. Man vill från regimens sida förmedla till den iranska befolkningen att världen accepterar det islamistiska förtrycket och att omvärlden inte stöder protesterna i Iran.

Därför är fortsatta relationer med denna fallfärdiga regim är problematiska och blir till en krycka för denna regim. Jag vore tacksam om utrikesministern kan berätta vad Sverige får ut av en dialog med mullornas regim i stället för att inleda en dialog med krafter som vill ha demokrati, fred och frihet.

Anf. 3 SARA GILLE (SD):

Fru talman! Iran styrs inte av en regering. Det styrs av en blodig islamistisk sekt, en terrorapparat. De hänger ungdomar i lyktstolpar. De fängslar kvinnor för att de vägrar bära slöja. De torterar oppositionella till döds. Det är ett fängelse för nästan 90 miljoner människor.

Amnesty och FN rapporterar att minst 853 personer avrättades i Iran 2023, 975 under 2024 och redan över 840 i år. Det är den högsta nivån på ett decennium. Iran är också ett av de länder i världen som avrättar flest kvinnor. Mer än hälften av avrättningarna gäller påstådda narkotikabrott, ofta efter skenrättegångar utan advokat och med framtvingade erkännanden. FN visar dessutom att balucher och kurder drabbas oproportionerligt hårt, och Iran är ett av få länder som fortfarande avrättar minderåriga. Barn så unga som 17 år har hängts. Det är barnamord sanktionerade av staten.

Fru talman! Låt oss kalla det vid dess rätta namn: den islamistiska regimen i Teheran är ett brott mot mänskligheten. Opinionsundersökningar visar att en överväldigande majoritet av iranierna avvisar mullornas regim. När 80 procent säger nej till islamism och ändå möts av kulor och hängsnaror är det tydligare än någonsin att mullorna inte representerar folket.

Samtidigt försöker regimen tysta sitt folk även digitalt. Efter protester na 2022 stängdes internet ned i hela provinser för att hindra människor från att organisera sig och världen från att se övergreppen.

Fru talman! Iran är i dag inte bara ett hot mot sitt eget folk. Revolutionsgardets Qudsstyrka beväpnar och stöder Hizbollah, Hamas och huthierna. Deras raketer, bomber och terrordåd bär mullornas fingeravtryck.

Hotet når också oss. Revolutionsgardet har planerat och genomfört attacker i Danmark, Frankrike och Tyskland. Säpo har varnat för iranska nätverk även här i Sverige, där regimkritiker lever under hot. USA har redan terrorstämplat revolutionsgardet. Varför har inte EU gjort detsamma? EU har infört sanktioner mot över 230 individer och 44 organisationer, men linjen måste skärpas ytterligare. Internationellt tryck fungerar bara när det backas upp av tydliga nationella initiativ.

Fru talman! En regim som hänger sina medborgare, förtrycker minoriteter, exporterar terror runt om i världen och använder rättsväsendet som ett vapen för förföljelse förtjänar inte att normaliseras. Den förtjänar isolering. Sverige måste erkänna oppositionens roll, öppna kanaler för exilorganisationer och ge politiskt stöd till de krafter som kämpar för frihet. Det kräver mod, det kräver vilja och det kräver handling. När tänker regeringen sluta gömma sig bakom diplomatiska fraser och i stället klart och tydligt deklarera att Irans regim är illegitim och att Sverige står på folkets sida?

Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Till att börja med är det när det gäller Nima Gholam Ali Pours hänvisning till Venezuela viktigt att understryka att Sverige erkänner stater som sådana och inte regeringar.

Med detta sagt är utvecklingen i Iran naturligtvis djupt oroande. Det finns stora brister vad gäller respekten för mänskliga rättigheter, och fredliga demonstrationer slås hårdhänt ned. Alla de som trots dessa hinder står upp för demokrati, frihet, jämlikhet och jämställdhet förtjänar givetvis Sveriges fulla stöd.

Sverige och EU har därför återkommande markerat tydligt mot Irans repression, till exempel genom skärpta sanktioner mot dem som på allvarliga och systematiska sätt kränker mänskliga rättigheter i Iran eller för den iranska regimens räkning. De som begår eller möjliggör sådana handlingar ska få sina tillgångar frysta, och de ska stoppas från att resa in i EU; de är inte välkomna här. Regeringen fortsätter också att verka för EU-enighet för att lista Islamiska revolutionsgardet, IRGC, under EU:s sanktionsregim mot terrorism.

När det sedan gäller frågan om diplomatiska kontakter är ett viktigt område Irans kärntekniska program. Sverige och EU har varit mycket tydliga med att Iran aldrig kan tillåtas utveckla eller anskaffa kärnvapen. En förhandlingslösning är det bästa och mest hållbara sättet att hantera den frågan, och vi uppmanar till återupptagna sådana förhandlingar. Där spelar också EU och de stora europeiska länderna en väldigt viktig roll.

Sedan vill jag understryka det som Sara Gille sa om dödsstraffet. Det är omänskligt och oåterkalleligt, och Sverige tillsammans med övriga EU fördömer dess tillämpning under alla omständigheter. Utvecklingen i Iran vad gäller dödsstraffet är mycket oroande. Vi lyfter detta både i våra bilaterala samtal med iranska företrädare, i EU-uttalanden och inom FN-systemet. Detta är en fråga som vi naturligtvis följer mycket nära.

Slutligen vill jag kommentera Sara Gilles påpekande om iransk säkerhetshotande verksamhet i Sverige. Att statliga aktörer, i det här fallet Iran, enligt Säpos bedömning bedriver säkerhetshotande verksamhet är mycket allvarligt och naturligtvis helt oacceptabelt. Regeringen har framfört detta till Iran vid upprepade tillfällen, även på politisk nivå. Vi för också en dialog om dessa frågor med våra allierade och partner inom EU och Nato.

Vi bedriver också ett fortsatt oförtrutet arbete för att Ahmadreza Djalali ska släppas fri av humanitära skäl.

#### Anf. 5 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! För bara några dagar sedan publicerades en vetenskaplig artikel av Ardavan Khoshnood, där han redogör för hur regimen i Iran har börjat använda sig av kriminella grupper för att genomföra terrorattentat i andra länder. Även om vi har sett detta i Sverige först på senare år har mullornas regim arbetat på detta sätt länge. Redan 2011 försökte Islamiska revolutionsgardet använda sig av en knarkkartell för att mörda Saudi Arabiens ambassadör i USA.

Detta är inte tecken på desperation, utan det är en medveten strategi från den iranska regimen. Det handlar om att mullornas regim vill använda sig av våldsverkare i andra länder, som har en viss kulturell förankring och dessutom rätt att vistas i landet. Regimen i Iran kan också dölja sin inblandning genom att använda sig av kriminella grupper. Redan 2024 meddelade Säkerhetspolisen att regimen i Iran använder dessa metoder i Sverige.

Detta är en av många avskyvärda metoder som regimen i Iran använder i Sverige. En annan är att använda sig av shiamuslimska organisationer och moskéer. Man kan klart säga att regimen i Iran inte har någon som helst respekt för svensk suveränitet utan gång på gång har försökt genomföra terrorattentat i Sverige. Viktigt att nämna i sammanhanget är också

att det i dag finns människor i Sverige som har polisskydd för att de är hotade av mullornas regim.

Detta är självklart inte bara något som drabbat Sverige. För ett år sedan genomförde regimen i Iran attacker mot ett kafé och en synagoga i Australien. Jag skulle nog säga att det inte finns någon främmande makt som under de senaste åren använt så mycket våld både i Sverige och i övriga västvärlden som mullornas regim.

Frågan är: När når vi den gräns där vi slutar föra samtal med dessa våldsverkare och börjar föra samtal med en demokratisk opposition som vill ha fred i Mellanöstern men som också respekterar internationell rätt? Jag menar att vi har passerat den gränsen för länge sedan och att samtalen och dialogen med mullornas regim borde ha avbrutits för länge sedan. Det är uppenbart att mullornas regim inte har någon som helst respekt för sina motparter. Om mullornas regim använder kriminella nätverk i Sverige för att genomföra terrorattentat har man ingen som helst respekt för utrikesministern, regeringen eller det svenska folket.

Jag tror inte att det är så kontroversiellt att säga att denna regim inte borde vara välkommen i Sverige och att det inte finns någonting att prata om så länge denna regim fortsätter att använda sig av kriminella nätverk i Sverige. Det är inte ett kontroversiellt uttalande. När det växer fram en opposition i exil mot denna regim är det inte heller kontroversiellt att inleda en dialog med denna opposition.

I slutändan handlar det om att svenska medborgare kan leva ett tryggare liv, oavsett om de befinner sig i Sverige eller åker till Iran. Mullornas regim hotar svenska medborgare i Sverige genom sitt samarbete med kriminella nätverk. Samtidigt vet vi att svenska medborgare kan tas som gisslan i Iran – det har hänt gång på gång. Det blir märkligt när samtal förs med en regim som så öppet visar att man skadar svenska medborgare och saknar all respekt för tryggheten i Sverige.

Anf. 6 SARA GILLE (SD):

Fru talman! När diktaturer mötts av tydliga ställningstaganden har deras grepp om makten börjat vackla. Vi såg det i Venezuela när EU erkände oppositionen och i Sydafrika när apartheidregimen isolerades. Samma sak gäller i Iran. En regim som förlorar sin internationella legitimitet förlorar också sin styrka.

Men Iran faller inte bara på sin brutalitet. Regimen är bankrutt. Inflationen ligger på 40 procent, och valutan har tappat över 90 procent av sitt värde sedan 2018. Enligt Världsbanken lever omkring 30 procent av befolkningen i fattigdom. Samtidigt kontrollerar revolutionsgardet stora delar av ekonomin och berikar sina egna ledare medan vanliga människor inte har råd med bröd eller medicin. Man svälter sitt eget folk men finansierar krig utomlands, med vapen till Hizbollah och Hamas och drönare till Ryssland.

Sverige bör därför omedelbart erkänna oppositionens legitimitet, ge säkerhetsgarantier för regimkritiker i exil och införa hårdare sanktioner mot regimens nyckelpersoner. En regim som förslavar kvinnor och dödar sina egna barn har ingen rätt att styra.

Fru talman! Regimen i Teheran ska inte mötas med bara dialog. Den ska mötas med isolering, sanktioner och öppet stöd till dem som kämpar

för frihet. Jag frågar därför utrikesministern: När tänker regeringen ta det steget?

Prot. 2025/26:8  
18 september

Anf. 7 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Jag vill vara mycket tydlig med att Sverige har en regelbunden dialog med olika aktörer som kämpar för att det iranska folkets mänskliga rättigheter ska respekteras, inklusive civilsamhällets organisationer. En värdefull arena för detta är FN, där det finns flera forum och mekanismer. Där kan Sverige tillsammans med likasinnade och i dialog med bland annat exiliranska civilsamhällesorganisationer regelbundet hålla Iran ansvarigt.

Det handlar bland annat om den årliga resolutionen i FN:s generalförsamling om mänskliga rättigheter i Iran, FN:s specialrapportör för situationen för mänskliga rättigheter i Iran och den oberoende utredningsmekanism som har i uppdrag att utreda händelser i Iran och också möjliggöra ansvarsutkrävande, vilket är viktigt.

Ett annat exempel är att både statsministern och kulturministern träffade Taghi Rahmani, make till fredspristagaren Narges Mohammadi och själv en framstående regimkritiker, för att diskutera situationen i Iran i samband med att han å Narges vägnar mottog Nobelpriset.

Jag vill också lyfta fram att det finns goda skäl att upprätthålla en dialog, inte minst när det rör konsulära fall. Även om vi avskyr att Iran tillfångatar svenska medborgare behöver vi göra allt i vår makt för att de ska släppas fria, och det gör den här regeringen.

Anf. 8 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! Jag vill tacka utrikesministern för debatten. Det framkom i alla fall att vi har olika åsikter.

Det fanns tidigare en utrikespolitik som fördes i Sverige där man hade förhoppningen att mullornas regim skulle reformeras och att Sverige då skulle utveckla en bra relation till regimen i Iran. Men den utrikespolitiken är förlegad. I dag ser vi tydligt att regimen i Iran kommer att störtas, antingen på kort sikt genom att externa aktörer intervenerar eller på lång sikt genom ett folkligt uppror.

Det finns ingen framtid för regimen. Det är en svag regim som knappt har någon legitimitet och vars makt är helt och hållet baserad på våld. Ett sådant styre brukar förr eller senare falla, som vi såg i Syrien. Det gick rätt snabbt.

I en sådan situation borde Sverige gå före och inleda en dialog med de oppositionella krafter som finns i exil. Nästan alla av dem är demokratiska och kämpar för mänskliga rättigheter. Det är krafter som delar en värdegemenskap med Sverige och västvärlden. Att Sverige sträcker ut handen till demokratiska krafter som vill se ett regimskifte i Iran är det svar som Sverige behöver ge mullornas regim med tanke på den terrorverksamhet som den regimen bedriver i Sverige.

Jag kan garantera utrikesministern att fortsatt passivitet kommer att resultera i att mullornas regim fortsätter att ta sig otillbörliga friheter i Sverige och i slutändan lyckas genomföra ett terrorattentat där svenska medborgare skadas.

*Svar på  
interpellationer*

Anf. 9 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka interpellanten för att han tar upp denna viktiga fråga, som verkligen tål att debatteras. Jag välkomnar att det finns ett starkt engagemang i riksdagen och i Sverige för det iranska folkets fri- och rättigheter.

Det är viktigt att omvärlden också fortsätter att uppmärksamma det som sker i Iran. Sverige fortsätter att bidra till ett starkt internationellt tryck mot Iran. Vi gör det genom direkta diplomatiska kanaler och kritisk dialog, genom EU, där Sverige fortsätter att verka för en kraftfull och enad Iranpolitik, inklusive kraftiga sanktioner, och genom FN-systemets olika mekanismer. Målet för allt vi gör är att påverka situationen och åstadkomma en verklig förändring för människor i Iran.

Jag tycker att den här debatten bygger på en felaktig premiss. Den bygger på att det skulle finnas en motsättning mellan att ha kontakter med och att vara tuff mot Iran. Så är inte fallet.

Sverige kommer att fortsätta sätta press på den iranska regimen. Vi kommer att fortsätta verka för ett hårt sanktionstryck. Vi kommer att fortsätta verka för att ansvar utkrävs för de kränkningar av mänskliga rättigheter som regimen begått och begår. Och vi kommer att säga precis vad vi tycker direkt till Iran.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

## **§ 6 Svar på interpellation 2024/25:751 om stöd till demokratiörelsen i Serbien**

Anf. 10 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jacob Risberg har frågat mig hur jag och regeringen ser på den senaste utvecklingen i Serbien, inklusive rapporterna om polisbrutalitet, vad regeringen gör för att visa solidaritet med de serbiska studenterna och demokratiörelsen samt vilka initiativ Sverige tar inom EU för att säkerställa att unionen agerar för att stärka den demokratiska utvecklingen i Serbien.

Regeringen är bekymrad över den pågående politiska utvecklingen i Serbien. Landets tydliga demokratiska tillbakagång och rapporter om våld och polisbrutalitet mot fredliga demonstranter är särskilt oroande. Regeringen ser allvarligt på den press som Serbiens regering och myndigheter nu utövar mot journalister, civilsamhälle och akademi – något som har tilltagit under de pågående demonstrationerna. Sådana inskränkningar av grundläggande fri- och rättigheter är oförenliga med de åtaganden Serbien har gjort som kandidatland till EU.

Regeringen har i flera sammanhang uppmanat regeringen i Serbien att fullt ut respektera mötes- och yttrandefriheten och framhållit vikten av mediernas oberoende. Sverige har under en lång tid bidragit med bistånd till civilsamhällesorganisationer och oberoende medier i Serbien, i syfte att främja demokratisk utveckling, stärka rättsstatens principer och en öppen samhällsdebatt.



I april besökte EU-minister Jessica Rosencrantz Belgrad. Där träffade hon företrädare för den serbiska regeringen, civilsamhället och oppositionen. Under besöket uttryckte hon Sveriges oro över situationen i Serbien. I sitt möte med president Vučić lyfte EU-ministern särskilt den serbiska regeringens hårdhänta agerande mot demonstranterna. Det är av största vikt att serbiska myndigheter fullt ut respekterar demonstranternas yttrande- och mötesfrihet och inte utövar våld mot fredliga demonstrationer.

Sverige stöder Serbiens EU-närmande, men regeringen i Belgrad behöver skyndsamt uppvisa politisk vilja att genomföra de demokratiska reformer som förväntas av ett EU-kandidatland.

Anf. 11 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Först och främst vill jag tacka utrikesministern för att hon är här i dag och svarar på mina frågor om hur Sverige arbetar med Serbien.

Efter en olycka på en tågstation i Novi Sad i november 2024 som krävde 16 människoliv har det serbiska folket och inte minst landets unga och studenter rest sig i protest mot den omfattande korrruptionen och det demokratiska förfallet under president Aleksandar Vučićs styre. Demonstrationerna har vuxit till en bred demokratirörelse med krav på ansvarstagande och rättvisa.

Den serbiska regeringens svar har varit ett ökat förtryck. Oroligheterna har eskalerat till följd av polisens våld mot fredliga demonstranter och godtyckliga gripanden. Samtidigt uttrycker Ryssland sitt fulla stöd till den sittande auktoritära och proryska regeringen i Belgrad.

I ljuset av detta är det djupt oroande att den svenska regeringen hittills har varit relativt tyst om utvecklingen. Miljöpartiet anser att Sverige, som ett land med en stark tradition av solidaritet med demokratirörelser, bör ta tydlig ställning för de unga serbernas kamp för demokrati och för Serbiens resa mot ett EU-medlemskap.

Mina frågor till utrikesministern var därför hur regeringen ser på utvecklingen i Serbien, inklusive rapporterna om polisbrutalitet, vad regeringen gör för att visa solidaritet med de serbiska studenterna och demokratirörelsen samt vilka initiativ Sverige har tagit inom EU för att säkerställa att unionen arbetar och agerar för att stärka den demokratiska utvecklingen i Serbien.

Vilka svar har vi då fått från utrikesministern? Jo, i svaret sägs att regeringen är bekymrad över den pågående politiska utvecklingen i landet. Man är särskilt oroad över den polisbrutalitet som man ser. Regeringen ser allvarligt på den press som Serbiens regering och myndigheten nu utövar mot journalister, civilsamhälle och akademi. Man säger också att regeringen i flera sammanhang har uppmanat regeringen i Serbien att fullt ut respektera mötes- och yttrandefriheten och framhållit vikten av mediernas oberoende.

Utrikesministern hänvisar även till statsrådet Rosencrantz besök i Belgrad i våras, där hon uttryckte Sveriges oro över situationen i Serbien och att det är av största vikt att serbiska myndigheter fullt ut respekterar demonstranternas yttrande- och mötesfrihet.

Jag vill passa på att berömma regeringen för att man under lång tid bidragit med bistånd till civilsamhällets organisationer och oberoende medier i Serbien i syfte att främja demokratisk utveckling och stärka rätts-

statens principer och en öppen samhällsdebatt. Men jag tycker ändå att det är alldeles för passivt.

Det känns som att det finns någon form av feghet både från Sverige och från EU när det gäller att inte stöta sig alltför mycket med den serbiska regeringen, som att man hoppas att man genom passivitet kan vänta ut någon form av demokratisk utveckling och som att man föredrar stabilitet på västra Balkan i stället för att fullt ut ta itu med och stödja demokratiörelsen. Det riskerar att leda till att unga i Serbien tappar tron på EU och att fler väljer att vända sig till Ryssland, och det kommer även att riskera att minska EU:s framtida inflytande i hela regionen.

Många serber vill att EU ska vara en aktiv kraft för demokrati och mänskliga rättigheter, men om unionen fortsätter att prioritera Vučićs regim framför folkets krav kan det på lång sikt minska stödet för europeisk integration.

Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag tackar för den här viktiga interpellationen.

Respekten för demokrati, för yttrande- och samlingsfrihet och för rättsstatens principer är helt grundläggande för ett land som dels är ett kandidatland till EU, dels är en part till Europakonventionen. Just därför är det oförsvarligt att president Vučić kallade de Europaparlamentariker som den 5 september besökte Novi Sad för att stödja demonstranterna och deras krav på reformer för avskum.

Det är oroväckande att Vučić, som alltså leder ett kandidatland till EU och som bör verka för att tillämpa de grundläggande reformer som krävs för ett EU-medlemskap, lägger skulden på demonstranterna för bristen på framsteg. Demonstranternas krav på att de politiska institutionerna ska respektera grundlagen är fullt legitima, och presidentens påstående om en färgrevolution finansierad från väst saknar naturligtvis helt och hållet grund.

President Vučić har de senaste månaderna besökt både Ryssland och Kina och har vid båda tillfällena träffat Vladimir Putin. I våras besökte han Moskva i samband med den så kallade segerdagen, den 9 maj. Det var något regeringen reagerade starkt på. Medan Moskva firade kriget den 9 maj firade Europa freden. Valet borde ha varit enkelt.

Vårt budskap till alla kandidatländer, inklusive Serbien, är glasklart. Relationerna med Ryssland kan inte fortgå som vanligt på grund av Rysslands orättfärdiga anfallskrig mot Ukraina. Serbien behöver nu välja väg.

Jag tycker nog att Jacob Risberg är lite orättvis i sin kritik. Jag tycker inte att regeringen har varit relativt tyst i sin kritik mot Serbien – tvärtom. Det är inte så många regeringsföreträdare som väljer att resa till Serbien och framföra sin mycket tydliga kritik, men det valde Jessica Rosencrantz att göra. I samband med det uttalade hon sig också öppet mycket kritiskt.

Anf. 13 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Jag tror att jag och utrikesministern i grunden är överens i de här frågorna, men jag saknar fortfarande lite mer aktivitet och framför allt synlighet för regeringens politik.

På regeringens hemsida finns en notis om statsrådet Rosencrantz besök i Belgrad, men det saknas information om Sveriges hållning, vilka krav man ställde och vad man skulle vilja att Serbien gjorde rent politiskt. Det

som däremot lyfts upp är att statsrådet skulle delta i en Team Sweden-konferens som arrangerades i samarbete med serbiska handelskammaren. Om man ska fultolka det lite grann får man nästan en känsla av att svenska investeringar och handeln med Serbien är viktigare än den demokratiska utvecklingen.

Serbien har en lång historia av att vara en aktiv part i konflikter som också påverkat Sverige, senast under Balkankriget. Nu balanserar Serbien mellan ett beroende av Ryssland och en strävan efter EU-medlemskap. Det är en historisk kamp för Europas framtid, med en uppenbar risk för att det övergår i inbördeskrig. Demonstranterna visar tydligt sin outtröttliga vilja genom bland annat symbolhandlingar som att cykla till Strasbourg och springa till Bryssel.

Samtidigt genomsyrar korruptionen det serbiska samhället – från kultur och medier till sjukvård och rättsväsen. Oberoende rapportering om korruptionen saknas i landet. Och stöder man öppet studentrörelsen kan det innebära att man förlorar sitt arbete.

Särskilt oroande är det för de serbiska studenterna. Många läkar-, sjuksköterske- och ingenjörstudenter tvingas avbryta sina utbildningar på grund av sin strävan efter frihet och demokrati. Och att studera i Serbien i dag kostar mellan 4 000 och 10 000 euro per år. Det är en börda som riskerar att slå ut en hel generation serbiska studenter – detta i ett Europa som redan kämpar med demografiska utmaningar. Det innebär ett enormt slöseri både för individerna och för vår gemensamma framtid.

Många i Sverige har en bakgrund i Serbien eller andra länder på västra Balkan, och många av dessa har varit med och byggt upp Sveriges välfärd. Man ser nu hur engagerade de i Serbien är när det gäller att bygga upp samma typ av samhälle där. Men man ser också att ett stort stöd från omvärlden uteblir.

När man ser hundratusentals ungdomar fredligt demonstrera för grundläggande rättigheter blir man både rörd och sorgsen över Sveriges tystnad. Frågan är hur länge de kan förbli fredliga utan stöd och vilket ansvar EU och Sverige bär om orken tryter och situationen eskalerar.

Anf. 14 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Sverige driver inom EU att höga krav ska ställas på demokratiska reformer i alla kandidatländer, inklusive Serbien. Jag kan försäkra Jacob Risberg om att detta är en fråga som ofta diskuteras i rådskonstellationen, där man också uttrycker en mycket djup oro över utvecklingen i Serbien.

Utrikesdepartementets ambassadör för mänskliga rättigheter besökte Serbien i våras för dialog om de här frågorna med bland annat företrädare för den serbiska regeringen och för civilsamhället. Serbien behöver agera skyndsamt för att värna de grundläggande fri- och rättigheterna i landet, för att påskynda rättsstatsreformer och för att säkerställa att medier kan arbeta fritt utan trakasserier från myndigheterna.

Regeringens kontroll över medier är redan i dag omfattande. Det rapporteras nu även om försök att ta kontroll över och tysta några av de sista oberoende medieaktörerna i Serbien. Om utvecklingen när det gäller att begränsa fria medier fortsätter riskerar landet att stå inför en situation utan oberoende journalistik.

Prot. 2025/26:8  
18 september

*Svar på  
interpellationer*

Sverige har under lång tid stöttat Serbiens reformarbete för att främja landets EU-närmande. Regeringens fokus just nu är att stödja insatser riktade mot civilsamhället och oberoende medier i landet för att stärka demokrati, rättsstatens principer och yttrandefrihet. Det behövs nog särskilt nu efter neddragningar av amerikanskt bistånd, som har inneburit att civilsamhällets organisationer i Serbien har fått allt svårare att verka. Sverige ser ett fortsatt behov av stöd till civilsamhället i olika former.

Slutligen vill jag nämna det som Jacob Risberg tog upp om korruptionen i Serbien. Den är ett stort hinder för både demokrati och investeringar, och detta är ett område där Serbien måste visa konkreta resultat. Sverige har också stöttat insatser för att öka transparensen och rättssäkerheten.

Anf. 15 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Tack, utrikesministern, för att du kom hit i dag och pratade om Serbien med mig!

Jag gläds över en hel del av de svar som utrikesministern gett, och precis som jag sa i mitt förra anförande tror jag egentligen att vi i grunden är överens om de här frågorna. Men jag skulle ändå vilja fråga utrikesministern om man framöver, om det nu är så att man gör många saker i de här frågorna från både svenskt och europeiskt håll, kan synliggöra dem lite bättre. Det handlar inte bara om att kanske skriva en notis på regeringens hemsida – notisen nu saknar till och med information om vad man vill från Serbien – utan också om att synliggöra att vår kamp för ett fritt och demokratiskt Serbien är på riktigt och att vi verkligen står upp för och stöder demokrati rörelsen. Jag tror att den typen av signaler också bidrar till ett hopp och ett ökat engagemang hos de demonstrerande i Serbien, och det är någonting som de verkligen behöver i det här läget.

Anf. 16 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Jag vill avslutningsvis tacka för den här viktiga debatten. Jag tycker alltid att det är väldigt trevligt att debattera med Jacob Risberg.

Jag vill verkligen framhålla att Sverige stöder Serbiens EU-närmande, men vi ställer samtidigt höga krav. Serbien måste leverera i fråga om de reformer som krävs för att nå ett EU-medlemskap och som studentrörelsen i Serbien också kräver. Tyvärr ser vi en utveckling i snarast motsatt riktning. När utvidgningen diskuteras i EU-sammanhang för Sverige därför fram att vi ser mycket allvarligt på det krympande demokratiska utrymmet och uteblivna reformer i Serbien.

President Vučić behöver genom konkreta reformer visa att Serbiens målsättning fortsatt är ett EU-medlemskap och inte anklaga väst för att iscensätta färgrevolutioner.

Sveriges ambassad träffar regelbundet civilsamhälle och opposition i Serbien. EU:s nya delegationschef i Serbien är dessutom svensk och en väldigt duktig diplomat. Vi hörs, syns och märks i Serbien – mer än de allra flesta. Och det råder ingen tvekan om att vi ställer krav därför att vi också bryr oss.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

*Svar på  
interpellationer*

Anf. 17 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Patrik Lundqvist har frågat mig vilka skäl som ligger till grund för att jag pekar ut enskilda kommuner i en debattartikel. Bakgrunden till Patrik Lundqvists fråga är att jag i en debattartikel har lyft kommunernas ansvar i arbetet med att stärka robustheten i samhället.

Låt mig börja med att säga att jag har förståelse för att tonen i debattartikeln kan framstå som väl hård, och det kan säkert finnas anledning att kalibrera formuleringarna på ett annat sätt i framtiden. Det är också viktigt och värt att framhålla att många av landets kommuner som är styrda av olika politiska konstellationer kämpar med en stor underhållsskuld på detta område. Det finns mycket kvar att göra för att ställa om och växla upp från krisberedskap till krigets krav, och i detta arbete har olika kommuner kommit olika långt.

Jag har under mina resor i Sverige besökt ett flertal kommuner som bedriver ett framåtlutat beredskapsarbete. Som exempel kan nämnas Västerås och Linköping. Linköpings kommun har bland annat börjat producera frystorkad mat inom den egna verksamheten för att på sikt kunna klara 100 dagar av samhällsstörningar. I Västerås arbetar kommunen på ett genomgripande sätt med beredskap som spänner över de olika förvaltningsarna. I båda kommunerna finns också ett flertal trygghetspunkter och ett nära samarbete med frivilliga resursgrupper.

Vi befinner oss mitt i ett paradigmskifte då fokus förflyttats från krisberedskap till civilt försvar. I många kommuner är det dock fortfarande samhällsstörningar och kriser som ligger i den yttersta delen av hotskalan.

Kommunerna har också ett långtgående, lagstadgat ansvar vad gäller krisberedskap, men problemet är att krisberedskapen inte tar höjd för att hantera en antagonist som kommer att ta varje tillfälle i akt att exploatera sårbarheter för att skapa kaskadeffekter. Därför är regeringen tydlig med att det är krigets krav som är den dimensionerande hotbilden, och genom att förbereda oss för krig kan vi också hantera samhällsstörningar och kriser.

För att invånarna i en kommun ska kunna känna sig trygga i att de vet vad som gäller om kriget kommer till deras kommun krävs till att börja med en god hemberedskap och tydlig information. Det går naturligtvis inte att berätta öppet om allt arbete som bedrivs inom civilt försvar, men som kommuninvånare är det viktigt att få övergripande information om hur kommunen arbetar med civilt försvar. Står det lite eller ingenting på kommunens hemsida är det mycket svårt att kunna eftersöka information.

Anf. 18 PATRIK LUNDQVIST (S):

Fru talman! Tack till ministern för att han är här!

Det råder ingen tvekan om att det finns en hel del gemensamma viktiga intressen i de här frågorna. Både staten, kommunerna, andra offentliga aktörer och även privata sådana har olika ansvar att ta i händelse av kris eller i värsta fall krig. Vi borde alla vara besjälade av att gemensamt göra det här så bra som möjligt, stötta varandra och agera med tilltro till varandra för att säkerställa att vi inte i onödan bygger in motsättningar eller skapar situationer där prestige går före målen.

Mot den bakgrunden är det allvarligt att en av regeringens ministrar offentligt pekar ut att vissa kommuner misslyckas. I stället för att leda väljer man att peka finger.

När jag först läste den aktuella debattartikeln var jag övertygad om att det var en miss att peka ut särskilda kommuner och göra det här till en partipolitisk fråga i stället för att partiövergripande och gemensamt ta itu med frågorna. Att slå in kilar mellan de olika aktörerna i den här frågan är inte okej. Det blir också lite anmärkningsvärt när till exempel Gävle samtidigt hyllas för sitt arbete med beredskapen för översvämningar, något som visar sig oerhört viktigt till exempel med det som hände i Västernorrland alldeles nyss när ett tåg med ammunition spårade ur på grund av översvämningar.

Som ministern påpekar är detta ett arbete som har pågått under en längre tid, och vi känner alla till bakgrunden till att det i dag är så bråttom och viktigt att höja beredskapen. Vi vet hur det såg ut för 10–20 år sedan, när neddragningar ledde till att en moderat försvarsminister som inte kunde stå för det som skedde avgick och när värnplikten avskaffades av den borgerliga regeringen trots varningar från både Försvarsmakten och oss socialdemokrater. Tack och lov rullades det beslutet tillbaka av den regering som tillträdde 2014, och arbetet med att återigen höja anslagen och stärka både försvaret och den civila beredskapen kom upp på agendan ordentligt.

Därifrån har det, vad jag kan se, funnits en gemensam insikt om att vi måste prioritera upp frågorna om både militär och civil beredskap. Regeringen gör i fråga om detta många bra saker, vilket också påpekades i debattartikeln och i svaret här. Frågan här gäller dock inte åtgärderna utan hur man i nästa andetag anklagar enskilda kommuner som självklart och precis som andra gör så mycket de kan, och som även ministern var inne på är inte en fråga om vilka som styr.

Med tanke på att det finns ett par Hälsingekommuner som styrs av även moderater kan man inte låta bli att fundera över varför just Gästrikerekommunerna användes i en debattartikel i Gästrikland. Det går väl rakt in i åtminstone Lars Beckmans modus operandi att peka ut framför allt Socialdemokraterna för alla fel som finns. Så enkelt är det dock inte, och som ministern också själv påpekar i svaret finns det antagonister som kommer att ta varje tillfälle i akt och exploatera sårbarheter i den svenska beredskapen och arbetet för att höja den. Därför är det också extra allvarligt när man gör sig till nyttiga individer för dessa krafter i deras försök till hybridkrigföring.

Jag anar på svaret att det här sättet att uttrycka sig kanske inte var så genomtänkt. Jag hoppas helt enkelt att det inte upprepas utan att andan av gemensamma ansträngningar i framtiden är vad som lyfts för hela Sveriges bästa.

Anf. 19 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Jag uppfattar kanske inte någon jättetydlig fråga i interpellantens inlägg. Men jag ska passa på att säga några ord.

Låt mig återkomma till det jag började med att säga: Jag är den första att hålla med om att en del av formuleringarna i de här debattartiklarna är onödigt hårda, och det är naturligtvis en fråga som vi tar med oss tillbaka.

Vi har, precis som interpellanten säger, ett ansvar för att driva det här arbetet gemensamt.

Med det sagt får man tyvärr säga att frågan inte är tillräckligt prioriterad på kommunal nivå på många håll i landet. Jag tycker bättre om att lyfta fram goda exempel än att peka ut mindre goda exempel, men med det sagt får man konstatera att väldigt många kommuner – jag tror att det i det här fallet rör sig om tre av fyra kommuner i Gästrikland – var bland de drabbade i den senaste cyberattacken som drabbade Miljödata, där data och personuppgifter hamnade i orätta händer.

Det här sätter fingret på att vi generellt måste höja garden, och i förrgår presenterade regeringen en historisk satsning också på kommunerna för arbetet med det civila försvaret. Vi går fram med mer pengar till kommunerna, och vi har också presenterat en särskild cybersäkerhetssatsning som kommer att ge kommunerna bättre förutsättningar att arbeta med de här frågorna.

Detta kräver dock politiska prioriteringar på den lokala nivån. Vi har ett mycket vidsträckt kommunalt självstyre i det här landet, och som jag brukar säga ställer det ett högt anspråk på kommunpolitiker att också prioritera det här – ibland i konflikt med andra legitima intressen.

Precis det gör regeringen nu på nationell nivå: Vi prioriterar försvar och säkerhet och är naturligtvis medvetna om att det finns andra intresseavvägningar som ibland kanske får stå tillbaka. Läget är ändå sådant att de här frågorna behöver prioriteras, och de behöver hållas mot en högre standard.

Det här är inte bara fritt valt arbete, utan regeringen kommer också att gå fram med skärpt lagstiftning där vi ställer högre krav på kommunerna när det kommer till exempelvis arbetet med cybersäkerhet. Vi ger mer pengar, men vi ställer också upp kraven. Jag tror att det är så vi måste fortsätta att jobba.

Tillsammans behöver vi inom våra respektive partier också opinionsbilda gentemot kommunpolitiker och säga att de här frågorna måste prioriteras – ibland i konflikt med andra saker.

Det är jättebra, som interpellanten nämnde, att man i Gävle tar frågan om översvämningar på stort allvar. Men det räcker inte. Man måste även dimensionera för krigets krav. Gör man det kommer man också att kunna gå baklänges i hotskalan och hantera fredstida kriser på ett annat sätt.

Parallellt med det här försöker staten göra sin del när vi aktiverar till exempel civilplikten inom räddningstjänsten. Vi bygger en krigsorganisation för räddningstjänsten som blir ett tillskott till den kommunala räddningstjänsten i händelse av höjd beredskap eller i värsta fall väpnat angrepp. Så kommer vi naturligtvis att fortsätta.

Jag kan inte låta bli att notera att interpellanten Patrik Lundqvist ändå väljer att ägna sig åt fingerpekande när han pratar om hur historien har sett ut på det här området. Låt mig bara konstatera att från 2015, när det civila försvaret skulle återuppstå, hände nästan ingenting fram till 2022. Nu ser vi på bara några år hur anslagen till det civila försvaret sjudubblas. Det är naturligtvis bra på den nationella nivån, men det ger också kommunerna bättre förutsättningar att arbeta med de här frågorna.

Prot. 2025/26:8  
18 september

*Svar på  
interpellationer*

Anf. 20 PATRIK LUNDQVIST (S):

Fru talman! Det är ingen tvekan om att det här har varit en underprioriterad fråga alldeles för länge. Redan under Tjetjenienkriget var det många som insåg att risken fanns att vi skulle hamna i den situation där vi är i dag, där Ryssland bedriver renodlad krigföring i Ukraina. Det gjorde man nämligen också i Tjetjenien. Ända sedan dess har det funnits starka röster för att stärka såväl försvaret som den civila beredskapen och andra viktiga delar.

Det är naturligtvis helt korrekt att kommunerna har ett långtgående ansvar, men vi ser ju hur den kommunala ekonomin urholkas och ansvaret för alla olika frågor blir svårare och svårare att ta. Därför är det bra att det tillskjuts medel som kommunerna kan använda till att steppa upp i de här frågorna. Men därmed kan man inte släppa allt annat.

Kommunerna har som sagt varit hårt trängda under lång tid, och det behövs mer resurser inom alla möjliga områden. Man kan nämna sjukvården, som har gått på knäna under ganska lång tid. Den är också en del av vår beredskapsorganisation. De frågorna ligger visserligen utanför ministrarnas ansvarsområde, men helheten måste ju beaktas. Det är därför jag tycker att den här debatten är oerhört viktig.

Vi kan inte slå in kilar mellan de olika aktörerna, peka på varandra och säga: ”Vad gör ni för dåligt? Vi gör minsann allting bra.” Dessutom är det svårt för de kommuner som pekas ut att förstå vad de ska göra. Den dialogen behöver naturligtvis ske på andra sätt än genom debattartiklar.

Jag ska ärligt säga att jag först misstänkte det i grund och botten var en debattartikel om vad regeringen gör som sedan skickats ut i landet och att Lars Beckman hade lagt till delen om Gästrikerekommunerna helt själv. Men så visade sig inte vara fallet, och det tycker jag är beklagligt. Jag hör att ministern håller med om det, och det är jag tacksam för.

Jag hoppas verkligen att vi i framtiden kan gå hand i hand, jobba tillsammans med detta och göra varandra bättre i stället för att göra på det viset. Jag tackar alltså återigen för svaret och för möjligheten att få prata om de här frågorna.

Anf. 21 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Vi ska inte förlänga debatten i onödan. Jag tror att ledamoten och jag i grunden är ganska överens om ett antal delar. Låt mig bara säga att även om staten naturligtvis ska göra en betydande del av arbetet med det civila försvaret kräver det också att kommunala företrädare prioriterar de frågorna. Har man till exempel inte på sin hemsida ens medborgarinformation om det civila försvaret och arbetet med det signalerar det förstås någonting – nämligen att de här frågorna kanske inte har hög prioritet på det lokala planet.

Jag tror att vi alla har ett ansvar för att ta med oss de frågorna hem till våra respektive kommunföreträdare, oavsett vad de har för partipolitisk beteckning, och betona att ett mycket omfattande ansvar också vilar på kommunerna. Det förutsätter att man gör politiska prioriteringar.

Det är fint att Patrik Lundqvist vill gå hand i hand, men jag kan konstatera att det ändå är bra att regeringen har tagit ut steglängden i de här frågorna. Promenadtakten var inte särskilt övertygande under perioden 2015–2022.



När riksdagen i försvarsbeslutet 2015 sa att det var dags att återupprätta totalförsvaret – det civila försvaret var då helt nedlagt – tillfördes noll kronor till att det civila försvaret skulle kunna återuppstå. Det definierades som en uppgift som skulle lösas inom ramen för det befintliga myndighetsuppdraget. Ger man inga pengar och ingen styrning händer tyvärr inte mycket. Sedan höll det på så.

År 2018 började det komma lite pengar, typ 400 miljoner kronor årligen, för arbetet i hela Sverige. När vi tog över regeringsmakten var den nivån uppe på 2,7 miljarder. På bara några år nu sjudubblar vi anslaget till nästan 20 miljarder. Jag vill påstå att det är en konsekvens av att regeringen gjort frågan om återuppbyggnaden av det civila försvaret till en strategisk prioritering. Det har ett eget ministeransvar som inte fanns tidigare. Mycket händer på det här området, och kommunerna måste hänga med.

Vi kan absolut gå hand i hand. Men det kommer att bli en rask promenad, så jag hoppas att ni hänger med i tempot.

Anf. 22 PATRIK LUNDQVIST (S):

Fru talman! Det gör vi naturligtvis. Jag är oerhört glad över att vi lyckades se till att de 300 miljarder som nu ska lånas upp till försvaret också används till det civila försvaret, till exempel, för att prata om någonting i närtid. Det är jag jätteglad för, och det var ett tydligt krav från vår sida i den förhandlingen.

Det finns en enorm skuld, men den kom inte 2014 utan började byggas upp mycket tidigare. Där har flera regeringar ett ansvar. Men man kan också konstatera att de här frågorna har blivit mer och mer akuta för i stort sett alla över tid. Även om många såg redan runt 2000 och fram till 2009, när kriget i Tjetjenien pågick, vartåt det skulle kunna baka var det väldigt många som inte tog till sig det. Det gäller såväl medborgare som kommunpolitiker och politiker som fanns här i kammaren på den tiden.

Jag är jättenöjd med att vi har kommit hit och med att vi när vi inledde Natointrädet kunde manifesteras den gemensamma strategin och inriktningen genom att Magdalena Andersson bjöd in Ulf KristerSSon på många träffar och gav möjligheter att visa enighet. Jag hoppas att vi ska kunna fortsätta visa den enigheten, oavsett vilka aktörer vi pratar om när det gäller dessa frågor i framtiden.

Tack för den här debatten, samtalsstunden eller vad man nu vill kalla det!

Anf. 23 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Fru talman! Tack, Patrik Lundqvist, för inlägget!

Det är naturligtvis en styrka för Sverige att vi har kunnat samla ett mycket brett stöd för det svenska medlemskapet under Natoanslutningsprocessen. Sedan kan man tycka att det är synd att det breda stödet inte råkade finnas i det regeringsunderlag som då styrde Sverige, men jag är glad över att den regering som nu sitter kunde ta över stafettpinnen och ta Sverige in i Natomedlemskapet på ett stabilt och tryggt sätt.

Låt mig avslutningsvis komma tillbaka till kommunerna, som den här diskussionen handlade om i början. De kommuner som upplever att de inte vet vad de ska göra – ibland hör man ju det, och det tycker jag inte längre är ett giltigt skäl att låta bli att agera, eftersom debatten pågått ganska länge

– kan höra av sig till MSB eller länsstyrelserna. De har handledningar för snart sagt allting.

I går presenterade Försvarsmakten och MSB gemensamt planeringsförutsättningar och det man kallar utgångspunkter för totalförsvaret. Det handlar om hur alla myndigheter och alla aktörer i totalförsvaret ska omsätta det gällande försvarsbeslutet i praktiken i sin verksamhet. Vad är planeringsförutsättningarna? Vad är dimensioneringsgrunderna? Vad är typfallssituationerna? Läs manualerna, alla kommuner där ute, om ni känner att ni inte vet vad ni ska göra! Det finns gott om sådana.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

### Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.00 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

### Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

### Frågestund

### § 8 Frågestund

Anf. 24 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av energi- och näringsminister Ebba Busch, socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall, utrikesminister Maria Malmer Stenergård och arbetsmarknadsminister Johan Britz.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Frågan ska därmed inte avse till exempel förhållanden inom politiska partier. Energi- och näringsminister Ebba Busch besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

### *Socialtjänstministerns uttalande om köerna till ätstörningsvården*

Anf. 25 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Herr talman! På en pressträff i dag hävdade statsrådet att köerna till ätstörningsvården i Stockholm har vuxit. Men siffrorna visar det rakt motsatta; fler patienter än någonsin får vård i tid.

Med tanke på att vi under den här regeringen har sett de längsta sjukvårdsköerna i svensk sjukvård och dagens alldeles för klena besked kopplat till budgeten kan jag förstå att statsrådet känner behov av att blanda bort korten. Men att rakt upp och ned lämna felaktig information under en pressträff, som dessutom var avsedd att handla om regeringens budget, är ovärdigt.

Min fråga är: Varför står socialtjänstministern på en officiell pressträff och ljuger om vården?

Prot. 2025/26:8  
18 september

Anf. 26 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON  
GRÖNVALL (M):

*Frågestund*

Herr talman! Det är ett faktum att många av våra barn och unga befinner sig i köer till bland annat den otroligt viktiga ätstörningsvården. Och vi ser att det finns regioner som av ideologiska skäl stänger ned väl fungerande ätstörningskliniker. I just det här fallet handlar det om en minskning med 20 platser inom just ätstörningsvården. Det gör att det finns barn och unga som inte får den omfattande vård som de har behov av när det gäller ätstörning.

Anf. 27 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Herr talman! Det här handlar om förtroendet för regeringen och för statsrådet. När statsrådet påstår saker som inte stämmer riskerar det att underminera tilliten till både politiken och vården.

Min uppföljande fråga är: Kommer statsrådet att rätta sitt påstående om att köerna har vuxit eller fortsätta sprida en osanning om ätstörningsvården i Stockholm?

Anf. 28 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON  
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Det handlar om barn och unga som själva berättar hur de har matats upp till ett visst BMI och sedan blivit utskrivna innan en omfattande vård har getts. Som ledamoten väl vet handlar psykisk ohälsa om många saker där man behöver få omfattande vård.

Den här vården riskerar nu att försvinna, och de här barnen riskerar att bara få kortsiktig vård som inte ger en lösning på de djuplodande problemen.

(Applåder)

*Etableringsjobben*

Anf. 29 ANN-CHRISTINE FROHM (SD):

Herr talman! Det bör vara vida känt att Sverigedemokraterna är mycket kritiska till hittepåjobb, med syfte att dölja statistiken, och andra verkningsslösa arbetsmarknadsåtgärder. Ett exempel är extratjänsterna, som kostade miljarder och som missbrukades i stor skala av socialdemokratiskt styrda kommuner. Vi är glada att de nu äntligen är borttagna.

En annan misslyckad åtgärd är parternas flaggskepp: etableringsjobben. De skulle råda bot på långtidsarbetslösheten. Men under förra året togs endast 32 beslut om etableringsjobb, trots enormt höga anslag och kostnader vars nivåer Sverigedemokraterna för övrigt också har varit motståndare till.

Herr talman! Vad anser arbetsmarknadsministern ligger bakom detta fiasko?

Anf. 30 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jag tackar så mycket för frågan.

Situationen på svensk arbetsmarknad är mycket problematisk för många av dem som i dag inte har ett arbete eller en sysselsättning. Deras kunskaper, språkfärdigheter och förmåga att leva upp till arbetsgivarnas förväntningar och krav är alldeles för låga. Det har gjort att vi har ett antal olika modeller för subventionerade anställningar eller olika typer av stöd till anställningar.

Etableringsjobben har fördelen att de är framtagna av parterna. Det skapar en god grund för att hitta jobb som inte är det som ledamoten kallar hittepåjobb utan faktiskt sådant som arbetsgivarna efterfrågar.

Antalet etableringsjobb är för få. Hittills har systemet inte levererat enligt de förväntningar regeringen har. Vi har en löpande dialog med parterna om hur detta kan utvecklas. Men det måste vara parterna som gör detta.

Anf. 31 ANN-CHRISTINE FROHM (SD):

Herr talman! Arbetslösheten är till största delen ett importerat problem som Sverige nu står inför.

Jag tackar ministern för svaret men undrar ändå om regeringen i samarbete med parterna kommer att vidta åtgärder för att göra etableringsjobben mer effektiva.

Anf. 32 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Tack än en gång, Ann-Christine Frohm!

I budgeten för 2026 kommer vi att tillföra ytterligare resurser så att systemet kan förlängas. Samtidigt kommer vi också att ha en dialog med parterna. Men det är parterna som äger etableringsjobben, och det är viktigt att det är parterna som tar ansvar för att utveckla etableringsjobben.

Jag har gott hopp om att etableringsjobbssmodellen kan funka. Men den behöver mer tid, och den behöver mer engagemang från parterna.

#### *Situationen i Gaza och regeringens agerande*

Anf. 33 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! I sin låt *På andra sidan havet* sjunger artisten Albin Lee Meldau:

Jag finner inga ord

Jo, det gör jag faktiskt

Det kallas för folkmord.

Några som försöker korsa havet och nå fram med nödhjälp till Gaza är den flottilj av båtar som just nu reser över Medelhavet. Israel har haft en blockad av Gaza i 20 år. Men de senaste snart två åren har det utvecklats till ett folkmord då det råder total svält för 2 miljoner människor i Gaza.

Israel har tidigare attackerat och angripit flottiljer på internationellt vatten som har försökt nå Gaza. Även denna gång har båtar utsatts för drönarattacker.

I veckan slog en oberoende FN-rapport fast att Israel uppfyller fyra av de fem kriterierna för att det ska räknas som folkmord och att omvärlden måste göra mer för att stoppa folkmordet.

Jag undrar vad regeringen gör för att skydda människor som försöker hjälpa till att stoppa svältkatastrofen i Gaza och vad regeringen gör för att stoppa folkmordet.

Prot. 2025/26:8  
18 september

*Frågestund*

Anf. 34 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Det råder inga som helst tvivel om att situationen i Gaza är helt fruktansvärd. Det är också därför som regeringen är en av världens största givare av humanitärt stöd till Gaza. Det är också därför som vi har krävt att man ska sätta mer press på både Hamas, som bär ett oerhört ansvar för den allvarliga situationen, och på Israels regering, som måste följa den internationella humanitära rätten.

Jag är glad att vi har drivit EU framför oss och att kommissionen nu har lagt fram ett förslag som länderna kommer att behöva ta ställning till. Vi tycker att det är viktigt att man går vidare med förslag om att sanktionslista enskilda israeliska ministrar men också pausa handelsdelen i associeringsavtalet.

Vi noterar detta med seglatsen till Gaza och följer det mycket nära. Vi försöker alltid bistå svenska medborgare när de har behov av det. Men jag vill också påminna om att vi har haft en avrådan från resor till Gaza i över tio år.

(Applåder)

Anf. 35 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Det är bra att regeringen ändrade sig om EU:s handelsavtal under sommaren. Nu behöver ministern övertyga fler länder om att ekonomisk press på Israel är rätt väg att gå. Jag välkomnar att ministern var i Berlin i förrgår, och jag tippar att man pratade om Gaza där. Men Sverige bör också, likt länder som Spanien, Irland och Norge, se över sina bilaterala relationer till Israels högerextrema regering. Varför vidtar inte Sverige sådana bilaterala åtgärder som att stoppa vapenhandeln med Israel eller bojkotta bosättningsprodukter?

Anf. 36 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Vi har från svensk sida valt att lägga handelspolitiken i EU:s händer. Så har det varit länge, och det ingår så att säga i konceptet. Även sanktionsregimer ligger på EU-nivå, och vi har inte någon nationell möjlighet att sanktionslista till exempel enskilda ministrar. Det är egentligen bra, för vi är övertygade om att det ger större effekt om vi går tillsammans med andra. Därför är det också viktigt att vi nu arbetar i EU för att sätta mer press på både Hamas och den israeliska regeringen.

(Applåder)

*Blocköverskridande energipolitiska samtal*

Anf. 37 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till energiministern.

Vi kan konstatera att försöken att nå en bred överenskommelse på energiområdet har fallerat i dag. Det är ett stort misslyckande. Det är dåligt för medborgarna, för företagen och för hela Sverige.

Jag uppskattar att ministern har varit väldigt tydlig med att hon är irriterad på att det finns partier som sätter valstrategier före Sveriges bästa. Men Centerpartiet vill vara och är ett konstruktivt parti på energiområdet. Vi vill såklart gärna att samtalen återupptas. Därför vill jag fråga: Ser energiministern några förutsättningar för att kunna återuppta samtalen i närtid eller åtminstone under den här mandatperioden?

Anf. 38 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag vill tacka för Centerpartiets bidrag till de här samtalen. Jag kan konstatera att olika partier har varit olika mogna att göra upp under olika delar av processen. Jag har i dag offentligt tackat Socialdemokraternas Fredrik Olovsson och Magdalena Andersson för deras ledarskap i samband med de här samtalen. De hade svårare att göra upp under våren, före sin kongress. Två partier har bytt partiledare – vilket är då mandatet framåt? Jag skulle säga att det under den här perioden har varit möjligt att gå i mål med alla partier mer eller mindre, men inte vid samma tidpunkt.

Det finns nu en väldigt bred samsyn om huvudbultarna i svensk energipolitik. Jag tror att det kommer att finnas flera tillfällen, även nu under hösten, att manifesteras det i handling genom omröstningar här i kammaren, initiativ från riksdagen och annat. Då samtalar jag gärna om det.

Anf. 39 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Herr talman! Det låter mycket positivt. Vi behöver komma vidare, inte minst för Skånes skull. Vi behöver inte tvunget vänta med allting. Man kan till exempel fundera lite på om inte frågan om Kriegers flak kan tas vidare även utan de här samtalen. Både Tyskland och Danmark klarar att bygga där. Det finns ett stöd som kommunerna har lovats, men ingenting har betalats ut. Vi hörde i statsministerns regeringsförklaring att det skulle ges kompensation till närboende, men vi ser ingenting på propositionslistan. Vi är lite nyfikna på om det även där kan tänkas göras saker innan detta eventuellt kommer på plats.

Anf. 40 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Att fullfölja linjen att leverera mer baskraft på längre sikt men också möjliggöra mer tillgänglig konsumtion och mer tillgänglig el även på kort sikt där och när det behövs är en topprioriterad fråga. Frågan om incitamenten för landbaserad vindkraft är en sådan som ligger på regeringens bord nu och som vi håller högt tempo i. Finns det behov av samtal där för vi gärna sådana. Annars kan man räkna med ytterligare besked inom kort i den specifika frågan.

(Applåder)

#### *Kärnkraft och säkerhetspolitik*

Anf. 41 JAN RIISE (MP):

Herr talman! Även min fråga går till energi- och näringsministern.

För några veckor sedan presenterades planerna på nya reaktorer vid Ringhals i Varbergs kommun. Det finns mycket att säga om det, men jag vill gärna fokusera på en särskild aspekt, nämligen det säkerhetspolitiska läget.

I Ukraina har vi sett att kärnkraftsanläggningarna i Zaporizjzja och Tjernobyl hörde till det första som Ryssland tog kontroll över. Att ha kontroll över just kärnkraft har dubbla syften, dels att kunna styra energitillgången, dels att kunna hota med anläggningarna och förstöra dem med stora skador som följd.

Analytiker och forskare är överens om kärntekniska anläggningars sårbarhet. Det handlar om infrastrukturen runt omkring dem. Dessutom är de väl synliga och lätta att inta. Ringhals ligger i norra Kattegatt vid farleden in mot de viktiga hamnarna i Varberg och Halmstad och i förlängningen Öresund och Östersjön.

Min fråga till energi- och näringsministern är varför en så viktig säkerhetsfråga inte diskuterats.

Anf. 42 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag tackar Jan Riise för frågan. Men jag måste ändå fråga var Jan Riise har varit. Säkerhetsaspekterna av energipolitiken har ju verkligen varit en av grundbultarna i energisamtalen, både de energisamtal vi hade 2023 inför den energipolitiska inriktningspropositionen och de vi haft i den senaste omgången. Det handlar om beredskapsperspektivet och leveranssäkerheten men även den specifika säkerhetsaspekt som Jan Riise lyfter fram här.

Jag har flera gånger framhållit att vi har mycket att lära av Ukraina. Vore det inte för den ukrainska kärnkraften är jag övertygad om att Ukraina redan hade varit en fallen stat och att Ryssland redan hade tagit hela Ukraina. Det är tack vare det robusta energisystemet, uthålligheten, kundandet och baskraften som Ukraina står än i dag.

(Applåder)

Anf. 43 JAN RIISE (MP):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag har varit här i huvudsak.

För något år sedan avslogs ansökningar om 13 stora vindkraftsprojekt i Östersjön med hänvisning till försvarets invändningar. Jag uppfattade det som att Försvarsmakten var synnerligen aktiv i det sammanhanget. Därför blir jag lite undrande över motsvarande frånvaro och tystnad när det gäller ny kärnkraft på Ringhals, om vi nu är överens om de risker som faktiskt finns med tanke på ett eventuellt angrepp.

Min följdfråga blir: Har regeringen inkluderat Försvarsmakten i planerna för Ringhals? På vilket sätt har det i så fall gjort avtryck?

Anf. 44 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Den stora skillnaden har att göra med att Miljöpartiet tack och lov inte lyckades lägga ned all kärnkraft vid Ringhals. Vi har fortfarande en hel del kärnkraft kvar där. Det gör att det här är ett område där man har en väl fungerande dialog med Försvarsmakten kring säkerhet och det strategiska försvarsintresset i en så avgörande del av vår energiförsörjning. Vid den fortsatta processen för tillbyggnad av nya reaktorer på platsen kommer den dialogen också att ske.

(Applåder)

*Frågestund*

Anf. 45 STEFAN OLSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till utrikesministern.

Nästa vecka är det dags för den så kallade högnivåveckan i FN:s generalförsamling. Jag skulle därför vilja be utrikesministern berätta något om vilka möten hon kommer att ha i samband med detta och framför allt vad Sveriges viktigaste budskap kommer att vara. Jag tänker såklart främst på den ökade ryska aggressionen, med attacker mot Polen och Rumänien, och den totala oviljan från rysk sida att över huvud taget tala om någonting som kan liknas vid vapenstillestånd eller fred.

Anf. 46 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Jag tackar Stefan Olsson för frågan.

Jag åker mycket riktigt i helgen till New York för FN:s högnivåvecka. Jag har med mig tre prioriteringar från Sveriges sida. Det handlar om jämställdhet och om respekten för internationell rätt, som minst sagt är satt under press. Men det allra viktigaste är att samla globalt stöd för Ukraina.

Precis som Stefan Olsson nämnde visar kränkningarna av polskt luft- rum hur allvarligt hotet från Ryssland är inte bara mot Ukraina utan mot hela Europa. Därför är det så viktigt att vi vid våra möten samlar stöd för Ukrainas sak. Vi behöver öka stödet. Vi behöver framför allt öka trycket på Ryssland. Vi får inte tappa fokus på det. Jag är lite rädd att man tenderar att göra det och prata mer om vem som pratar med vem om fredssamtal och annat. Det är naturligtvis viktigt. Men vi måste fortsätta att hålla blicken på bollen.

(Applåder)

Anf. 47 STEFAN OLSSON (M):

Herr talman! Tack, ministern, för detta!

Jag skulle vilja ställa en kompletterande fråga. Det gäller om utrikesministern tänker säga något om det som är själva ursprungsorsaken till kriget i Ukraina.

Ryssland har just nu en intensiv propagandakampanj där de påstår, naturligtvis helt felaktigt, att det skulle vara Natos expansion som skulle vara själva ursprungsorsaken.

Skulle ministern kunna säga någonting om hur hon tänker ta upp just den problematiken i FN-sammanhang?

Anf. 48 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Ryssland testar oss och vår sammanhållning. Vi i Sverige är mycket säkrare nu än vad vi var innan vi var medlem i Nato. Nato agerade också starkt och resolut efter de allvarliga kränkningarna av polskt luftrum.

Ryssland sprider också mycket desinformation. Det är hela tiden viktigt att lyfta fram vad dess narrativ är, hur felaktigt det är och hur viktigt det är att öka stödet till Ukraina.

(Applåder)



Anf. 49 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Herr talman! Min fråga går till vice statsministern.

Vi ser hur antisemitism och antisjonism breder ut sig på sociala medier och i samhället som en konsekvens av det fruktansvärda kriget i Gaza.

Vad gör regeringen för att motverka antisemitism och antisjonism i Sverige?

Anf. 50 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Vi firar 250 år av judiskt liv i Sverige i år. Trots det är detta ett år där alldeles för många svenska judar i stället har fått höra proklamerad död över judiskt liv. Det är en öppen och fullkomligt oskygg antisemitism som gör att många judar i Sverige vittnar om att man inte längre vågar vara öppen med den man är. I veckan kunde vi ta del av hur judiska studenter på svenska lärosäten upplever hur de nu omges av antisemitismen.

Regeringen har antagit en nationell strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige. Här är jag glad över den breda samsyn som finns om detta. Vi har också ökat stödet för trossamfundens säkerhet och särskilt stödet till Judiska Centralrådet.

Detta är vårt ansvar. Vi kan inte kontrollera allt som händer i Mellanöstern och på annat territorium. Men ansvaret att hålla rent mot antisemitism äger vi fullt ut i Sverige.

Anf. 51 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Herr talman! Vi ser hur demonstrationer blir allt aggressivare. I Uddevalla misshandlades en man. I Göteborg har nazister stått utanför judiska synagogan. Nu senast stod demonstranter utanför den judiska skolan i Stockholm.

Borde inte polisen ha mer möjlighet att agera och ange mer neutrala platser när människor söker demonstrationstillstånd?

Anf. 52 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag går rakt på sak. Regeringen kommer inom kort att ge ett uppdrag till polisen att redovisa hur den hanterar allmänna sammankomster med anledning av den radikala delen, vill jag understryka, av Palestinarörelsen och hur man agerat.

Vi gör också bedömningen att det finns ett behov av att se över lagstiftningen. Hot och ofredande kan aldrig bli accepterade metoder för debatt. Låt oss visa att vi i Sverige klarar av att både höja vår röst för nödställda i Gaza och höja vår röst för dem som just nu utsätts för antisemitism. Vi klarar både och på ett rätt sätt.

(Applåder)

Anf. 53 JOAR FORSSELL (L):

Herr talman! Jag har en fråga till utrikesministern.

Den enskilt viktigaste frågan just nu i utrikespolitiken är såklart att Ryssland förlorar kriget i Ukraina och att Ukraina vinner kriget. Det är i förlängningen också en existentiell fråga för oss här i Sverige.

Samtidigt fortsätter Sveriges och EU:s handel med länder som i sin tur möjliggör kriget genom att upprätthålla Rysslands ekonomi. Hur agerar regeringen för att flytta fram positionerna vad avser sekundära sanktioner mot länder som möjliggör Rysslands anfallskrig mot Ukraina?

Anf. 54 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Tack, Joar Forssell, för frågan!

Detta är den viktigaste prioriteringen för Sverige på utrikesområdet. Vi fortsätter att hela tiden försöka finna nya vägar för att stoppa dem som kringgår sanktioner och därmed också på olika sätt stöttar Rysslands förfärliga krigföring.

Om man tar Kina är det, som man säger på Natospråk, en avgörande möjliggörare av den ryska krigsföringen mot Ukraina. Det är 50 procent av Rysslands import som kommer från Kina. Vi vet också att mycket av det handlar om produkter med dubbla användningsområden.

Vi måste på alla sätt verka för att stoppa kringgående av de sanktioner som antas. Det nittonde sanktionspaketet, som jag kan återkomma till sedan, väntas också innehålla fler sanktioner som slår just mot möjliggörandet av kriget i Ukraina.

(Applåder)

Anf. 55 JOAR FORSSELL (L):

Herr talman! Tack till utrikesministern för svaret!

Om man möjliggör Rysslands anfallskrig antingen genom komponenter, produkter med dubbla användningsområden som kan användas direkt i kriget, eller genom att understödja den ryska ekonomin, som är ett av de större hindren som Ryssland har för att fortsätta, är man också medskyldig till det som sker i Ukraina.

Vad kommer regeringen framöver att göra konkret på EU-nivå för att samla partner och se till att vi får till stånd flera sekundära sanktioner?

Anf. 56 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Både Nato, EU och Sverige har kraftigt fördömt tredjeländers fortsatta stöd för Rysslands krigföring. Om vi återkommer till det nittonde sanktionspaketet förväntar vi oss ytterligare sanktionslistningar av bland annat kinesiska individer och företag. Sverige stöder också åtgärder mot företag och privatpersoner som deltar i just kringgående av sanktionerna mot Ryssland, inklusive kinesiska sådana. Vi måste också sänka oljepristaket och fortsätta att lista skuggflottefartygen, som också möjliggör Rysslands krigföring.

(Applåder)

Anf. 57 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Det känns som en fet smäll. Många är oroliga. Snart kommer det inte att finnas något kvar. Det är röster hemma från Frövi och Rockhammar i dag. Det är från dem som utan förvarning fick beskedet att koncernen Billerud nu lägger fram ett stort nedskärningspaket med 650 personer som varslas. Av dem finns 100 personer i Frövi och Rockhammar.

För en vecka sedan kom beskedet om ett annat stort varsel i en annan del av vårt län Örebro gällande Setrakoncernen. Det var 50 personer som varslades på sågverket i Hasselfors, det vill säga halva arbetsstyrkan. Detta är viktiga företag för Sverige. Det är stora arbetsplatser på mindre orter.

Jag riktar mig till Kristerssons tredje arbetsmarknadsminister. Det är en regering som efter tre år har resultatet 100 000 fler arbetslösa, EU:s tredje högsta arbetslöshet, en tillväxt i EU:s bottenliga, en försämrad a-kassa och färre arbetsmarknadsutbildningar.

Vad är arbetsmarknadsministerns besked till dem som nu drabbas i Frövi, Rockhammar och Hasselfors? Vilka initiativ tänker arbetsmarknadsministern ta för att rädda jobb och försörjning för de människorna?

Anf. 58 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Det är mycket viktigt att vi har blicken på den situation som nu råder på svensk arbetsmarknad. Det beror delvis på den mycket långdragna lågkonjunktur som vi står inför och som vi har levt med under ett antal år.

Vi såg vändningar för ungefär ett år sedan där kurvorna var på väg att vända. Sedan tillträdde Donald Trump i Vita huset. Det har inneburit att osäkerheten har ökat. Konsumtionen hos enskilda individer har minskat, och människor håller i plånboken.

Vad gör då regeringen? Vi gör ett antal saker. Det vi framför allt kommer att presentera i början på nästa vecka är en extremt expansiv budget som kommer att bidra till att få hjulen att snurra lite fortare i vårt land. Det kommer också att hjälpa alla dem som vill arbeta i vårt land.  
(Applåder)

#### *Tidsplanen för ny kärnkraft*

Anf. 59 ERIC PALMQVIST (SD):

Herr talman! För första gången på 50 år ska nu ny kärnkraft byggas i Sverige. Det är en stor vinst för nationen och vår gemensamma framtid.

Ny svensk kärnkraft är en del av Tidöavtalet och ett viktigt steg mot ett robust fossilfritt energisystem. För oss sverigedemokrater utgör det en viktig milstolpe. Resan mot att göra oss oberoende av oberäknelig väderberoende elproduktion inleds. Vi sverigedemokrater menar att stabila elpriser och leveranssäkerhet är viktigt inte bara i dag utan på lång sikt.

Med anledning av detta vill jag fråga energi- och näringsminister Ebba Busch: Hur säkerställer vi att de nya reaktorerna verkligen kan stå klara i mitten av 2030-talet?

*Frågestund*

Anf. 60 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):  
Herr talman! Tack till Eric Palmqvist för frågan!

Svaret är: genom att hålla högt tempo och genom att inte låta den som vill göra minst och långsammast avgöra om vi gör det som är rätt för Sverige. Det har varit ett styrkebesked att vi i regeringen sedan vi tillträdde har haft en majoritet bakom oss. Genom energisamtalen har vi också kunnat samla ett bredare stöd för denna inriktning. Det är en viktig signal till näringslivet men också till utländska investerare.

Jag tror också att det är viktigt att det kärnkraftsprogram som Sverige har fattat beslut om inte bara handlar om Vattenfall. Vi har flera andra möjliga aktörer som kan bygga i Sverige. Jag tror att det är viktigt med den konkurrensen och att vi ser till att kärnkraftsprogrammet kan innehålla fler aktörer, potentiellt sett också på fler platser.

Och det sista men kanske viktigaste av allt: Lär av andras misstag! Vi ska inte uppfinna hjulet på nytt, och det är därför vi samarbetar väldigt nära med andra likasinnade länder just kring kärnkraften. Detta behöver vi leverera, och 2035 håller som tidsplan.

*Situationen för personer med funktionsnedsättning*

Anf. 61 NADJA AWAD (V):

Herr talman! Sedan Tidöregeringen tillträdde har situationen försämrats för personer med funktionsnedsättning. Myndigheten för delaktighet konstaterar att var fjärde person med funktionsnedsättning lever i fattigdom. De har betydligt sämre hälsa än andra, de får inte det stöd de behöver i skolan och de diskrimineras på arbetsmarknaden.

Samtidigt sker omfattande nedskärningar i LSS-insatser såsom personlig assistans och ledsagning. Det är därför inte förvånande, herr talman, att statsminister Ulf Kristersson i sin regeringsförklaring inte nämnde ett enda ord om den utsatta situationen för personer med funktionsnedsättning. Däremot talade han flera gånger om skattesänkningar för de allra rikaste.

Varför är personer med funktionsnedsättning inte lika viktiga som de rikaste för regeringen och Sverigedemokraterna? Hur ska livsvillkoren för dessa människor förbättras här och nu?

Anf. 62 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON  
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, ledamoten, för en viktig fråga!

För regeringen är arbetet med de personer som är drabbade av funktionsnedsättningar oerhört viktigt. Det är också därför vi över hela Regeringskansliet och alla departement arbetar med bland annat de rekommendationer som vi fick från FN:s kommitté när det gäller personer med funktionsnedsättningar.

Vi gör också en rad andra saker. För att nämna några få: Det handlar om att inrätta ett nationellt kompetenscenter för personer med intellektuell funktionsnedsättning och autism. Det handlar om att förbättra tolktjänsten och inte minst om att ta bort den orättvisa skatteflykta som har funnits för funktionsnedsatta, det vill säga att vi nu tar bort den funkisskatt som tidigare har funnits. Det innebär att vi sänker skatten på sjuk- och aktivitetsersättning. Det är att arbeta för att jämna ut klyftorna.

(Applåder)

Anf. 63 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Sverige och 153 andra länder i FN har ratificerat folkmordskonventionen. Vi har alla en skyldighet att göra allt för att förhindra folkmord.

I veckan presenterade FN-kommissionen sitt resultat av utredningar och händelser efter Hamas fruktansvärda attack den 7 oktober 2023. Slutsatsen var att folkmord begås. Domstolar ska avgöra detta, men trycket på alla 154 länder att förhindra folkmord ökar i och med rapporten och vad som nu sker i Gaza.

Nästa vecka, då FN:s 80:e generalförsamling öppnas, möts också högnivåkonferensen om en tvåstatslösning. Då krävs att de 142 länder som i förra veckan röstade för den så kallade New York-deklarationen går från ord till handling. Sverige vet att ett erkännande inte räcker. Ett erkännande av staten Palestina ändrar inte saker på marken.

Frågan är: Vad kommer regeringen att driva för linje i FN nästa vecka för att nå resultat?

Anf. 64 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Tack, Kerstin Lundgren, för frågan!

Som jag sa i ett tidigare svar råder det inga tvivel om att situationen i Gaza är fruktansvärd. Vi har naturligtvis tagit del av den bedömning som har gjorts på FN-nivå och som ligger i linje med de många rapporter som har kommit från forskningshåll de senaste veckorna.

Det är oerhört allvarligt, och folkmordskonventionen ställer krav på Sverige och andra länder att göra vad de kan för att förhindra och förebygga folkmord. Det är därför Sverige är en av världens största givare av humanitärt stöd till Gaza. Det är också därför vi kräver att EU ska sätta mer press på både Hamas och den israeliska regeringen för att minska det fruktansvärda lidande som vi ser.

Jag kommer att delta i tvåstatskonferensen i New York. Jag tycker att det är en styrka att det är så många som har ställt sig bakom deklarationen. Det innebär också en ökad politisk press. Jag förväntar mig att både Hamas och den israeliska regeringen nu lyssnar till den ökade politiska pressen, men jag är också bekymrad över att vi ännu inte har förmått fatta fler beslut på EU-nivå. Det kommer vi att fortsätta driva.

#### *Mellantvångslagstiftningen*

Anf. 65 ULRIKA WESTERLUND (MP):

Herr talman! Min fråga går till Camilla Waltersson Grönvall.

De senaste dagarna har vi diskuterat den nya socialtjänstlagen i flera olika forum. Det råder glädjande nog en stor enighet om att det är en bra lag. Men det råder större oenighet om den kommande lagstiftningen, som kallas mellantvångslagstiftningen. Många barnrättsorganisationer har till exempel lyft farhågor om att de tror att de här två lagarna riskerar att krocka med varandra. De befärar att det blir oklart vad som gäller och att det blir kontraproduktivt.

Barnombudsmannen uttryckte i sitt remissyttrande att de aktuella förslagen riskerar att bli ineffektiva och att det inte tas tillräcklig hänsyn till våldsutsatta barns situation.

Jag undrar helt enkelt vad ministern har för reflektioner om de här farhågorna.

Anf. 66 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON  
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, ledamoten, för frågan!

Utgångspunkten för regeringens arbete är att vi i vårt land ska ha barn som växer upp i trygghet och säkerhet. Ett stort och allvarligt problem är att ungefär hälften av vårdnadshavarna i dag tackar nej till de insatser som socialtjänsten erbjuder. I utanförskapsområden pratar vi om 70 procent.

Det är oerhört svårt att kunna göra de här insatserna för barn som bland annat rekryteras in i kriminalitet om föräldrarna inte finns med. Det handlar om insatser som att säkerställa att barnen går till skolan. Det handlar om att läsa läxor och så vidare. Det är alltså inga orimliga saker som föräldrar förväntas göra.

Den här regeringen tänker inte stå bredvid och titta på när ytterligare tusentals barn rekryteras in i kriminalitet. Vi tänker göra allt vi kan, och då är det oerhört viktigt att också föräldrar tar det ansvar som det anstår en förälder att ta.

(Applåder)

#### *Ryska drönarattacker*

Anf. 67 ANN-SOFIE ALM (M):

Herr talman! Jag vill börja med att gratulera utrikesministern till att ha förlänats Furstinnan Olgas orden ur president Zelenskyjs hand. Det var ett stolt ögonblick för många av oss.

I skuggan av de så kallade fredssamtalen visar Ryssland med sina vidriga attacker på civila att landet inte vill ha fred. Rysslands attacker kommer inte att sluta i Ukraina; det blev oerhört tydligt för några dagar sedan när landet oprovocerat och avsiktligt skickade ungefär 20 drönare in i Polens luftrum, bara ett tiotal mil från Sveriges gräns.

Vilket tydligt budskap vill Sveriges utrikesminister ge Ryssland om landet ens överväger att fortsätta skicka drönare, och då kanske över svenskt territorium?

Anf. 68 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Tack, ledamoten, för gratulationerna!

Ryssland gör sig icke besvär. Sverige är mycket starkare nu än innan Sverige blev medlem i Nato. Vi har nu försvarsgarantier som vi delar med 31 andra länder, varav 3 är kärnvapenmakter.

Det som Polen och även Rumänien utsattes för är oerhört allvarliga kränkningar. Det är bra att Nato samfällt agerade snabbt. Det är bra att vi nu stärker närvaron genom Eastern Sentry, och Sverige deltar självklart i processen att stärka Natos östra flank.

Utanför Nato hade vi i Sverige haft ett mycket mer utsatt läge än vi nu har, och det hade också öppnat upp för fler ryska påtryckningar och utpressning med kärnvapen. Nu står vi i stället samlade och starka.  
(Applåder)

Prot. 2025/26:8  
18 september

Frågestund

*Långsiktigt stöd till människor som omfattas av LSS*

Anf. 69 DAN HOVSKÄR (KD):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall.

När jag är ute i Funkissverige träffar jag många människor som tycker att LSS-frågorna är eftersatta och har varit eftersatta under många år. Vi ser en problematik med arbetet från den förra socialdemokratiska regeringen och att mer behöver göras. Utifrån sina egna villkor ska alla ha rätt till delaktighet i samhället.

Jag vill fråga ministern: Vad gör regeringen nu för att ge långsiktiga och stabila förutsättningar för LSS-kretsen, och vad är på gång framöver?

Anf. 70 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON  
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket för frågan, Dan Hovskär!

Arbetet med att stärka situationen för personer med funktionsnedsättning är en viktig och prioriterad fråga för regeringen. Precis som jag beskrev i ett tidigare svar är det ett omfattande arbete som inbegriper i stort sett alla departement, när det handlar om de rekommendationer som Sverige har fått från FN:s kommitté för personer med funktionsnedsättning. Det är viktiga rekommendationer som omfattar allt från att säkerställa en god skola till att säkerställa att människor kommer i arbete i enlighet med arbetslinjen.

En viktig del som jag ytterligare en gång vill lyfta är det som har kunnat presenteras i den kommande budgeten, nämligen att vi också tar bort de klyftor som har funnits mellan funktionsnedsatta och andra arbetande. Det är en viktig markering av att alla ska ha rätt förutsättningar i vårt samhälle.

Vi arbetar alltså vidare och kommer i närtid att presentera ytterligare förslag och arbeten inom området.

*Samtalsklimatet och utrikesministerns agerande*

Anf. 71 DANIEL VENCU VELASQUEZ CASTRO (S):

Herr talman! I USA ser vi hur Trumpadministrationen demoniserar sina motståndare och beskriver dem i ordalag som jag inte tänker använda här i kammaren. Samtalsklimatet hårdnar, och vi är många i den här kammaren – men framför allt utanför – som blivit drabbade av detta. I Sverige skedde det senast för några dagar sedan när utrikesministern delade vidare ett budskap om att svenska judar som protesterade var odjur.

Avhumaniseringen av människor föder bara mer hat. Det ska vi inte ha hit till Sverige. Det får inte ske i en civiliserad demokrati.

Tidigare har utrikesministern sagt att hon inte vill ha omvärldens konflikter på svenska gator och torg. Tycker utrikesministern själv att hon bi-

drar till detta genom att föra vidare budskap om att svenska judar som protesterar är odjur?

Anf. 72 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Det råder inga som helst tvivel om att mardrömmen i Gaza har skapat oerhört starka känslor, och det förstår jag. Det är också därför vi har drivit EU framför oss för att sätta mer press på Hamas och på Israels regering.

Regeringen har under lång tid arbetat med att stärka säkerheten kring judiska institutioner. Det är en helt nödvändig prioritering för att det ska vara möjligt att leva ett judiskt liv i Sverige, vilket också vice statsministern helt korrekt pekade på.

Vi hör helt förfärliga berättelser om mammor och pappor som själva har vuxit upp i Sverige och som frågar sig om de ska behöva göra som sina släktingar och flytta till en plats där de säkert kan lämna sina barn på skolan och bära davidsstjärna. Samtidigt ser vi hur oppositionsledaren Magdalena Andersson leder en opposition som genererat sprider hat och antisemitism.

I dessa tider kommer jag precis som demonstranterna att nyttja min rätt till yttrandefrihet. Jag tycker att det är väldigt allvarligt att man demonstrerar utanför en judisk skola med barn som redan har lärt sig att leva med både polisbeskydd och rädsla.

(Applåder)

#### *Tillgången till byggbar mark i Kiruna*

Anf. 73 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Herr talman! Nyligen aviserade LKAB att sprickzonen i Kiruna utökas långt utöver den tidigare förutspådda gränsen, vilket innebär att ytterligare 6 000 personer måste lämna sitt hem när gruvan expanderar.

Gruvan är värdefull, inte bara för Kiruna utan för hela landet, och det finns en bred samsyn kring en fortsatt brytning. Men på grund av konkurrerande riksintressen saknas det paradoxalt nog byggbar mark i Sveriges till ytan största kommun. En ytterligare flytt av staden är därför svår att genomföra på ett acceptabelt sätt.

Regeringen har gett länsstyrelsen i uppdrag att samordna frågan om riksintressena. Men jag vill fråga ministern: Vilka andra åtgärder avser regeringen att vidta för att stötta Kiruna kommun och för att säkerställa att det finns byggbar mark inte bara för flytten utan också för en fortsatt samhällsutveckling?

Anf. 74 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag tackar Angelica Lundberg för frågan.

LKAB:s besked var både väldigt glädjande och tungt. Det var glädjande därför att det är bra att man ser fortsatta möjligheter att investera i regionen och att det därmed finns fortsatta möjligheter för gruvan, men det var tungt därför att det kom direkt efter det att man genomfört en historisk flytt av kyrkan, som dessutom blev en världsnyhet. Man trodde att man var klar. Många andades ut. Detta skapar oro för många.



I dag har vi mycket riktigt fattat beslut om att ge Länsstyrelsen i Norrbottens län i uppdrag att hålla ihop detta och se på hur man samordnar olika samhällsintressen. Vi kommer inte att döma av riksintressena här och nu, som ni förstår, men detta är en svår målkonflikt. Från statens sida kommer vi att ligga nära inpå och göra vad vi kan för att lösa inte minst marknadsfrågan.

Elisabeth Svantesson är ansvarig minister för LKAB. Peter Kullgren kommer att få ett särskilt ansvar vad gäller just regional utveckling för flytten framöver.

(Applåder)

#### *Ett bidragstak och antalet arbetstillfällen*

Anf. 75 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Herr talman! I går presenterade regeringen ett förslag om att införa ett bidragstak i Sverige.

Danmark har redan gjort det en gång i tiden, och det har utvärderats. Enligt professorn i nationalekonomi Olof Åslund har bidragstaket i Danmark, på grund av den ökade ekonomiska pressen på barnfamiljer, inneburit att barnens skolresultat försämrats och att kriminaliteten ökat bland de unga. Det är dock inte säkert att det har lett till några fler jobb.

Vi vet att regeringen lider av vanföreställningar om att det behövs drivkrafter för att söka jobb. Det effektivaste sättet för regeringen att skapa sådana är tydligen att öka barnfattigdomen i Sverige. Det är en ideologisk rättighet man har. Men har arbetsmarknadsministern någon annan utvärdering som visar att ett bidragstak faktiskt leder till fler jobb?

Anf. 76 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jag tackar så mycket för frågan.

Jag tycker att det är uppseendeväckande att Vänsterpartiet gång på gång blundar för hur farligt bidragsberoende är. Vi kan inte stillatigande se på när det är över hundratusen barn som lever i utanförskap i vårt land och inte ser sina föräldrar gå till jobbet på morgonen. Den här regeringen har bestämt sig för att göra upp med detta. Vi tolererar inte att barn år efter år inte ser sina föräldrar gå till jobbet.

Det är dessutom väldigt märkligt att man tror att färre kommer att leva på bidrag om det lönar sig mer att leva på bidrag än att gå till ett arbete. Det är ologiskt. Det är upprörande att ni inte ser detta och att ni blundar för dessa barn som lever i långvarigt utanförskap.

(Applåder)

#### *Arbetsgivarnas sjuklönekostnader*

Anf. 77 ANNA LASSES (C):

Herr talman! I juli 2024 togs skyddet bort för höga sjuklönekostnader, vilket innebär att arbetsgivare måste stå för hela sjuklönen de första 14 dagarna. För ett litet företag kan det innebära tiotusentals kronor och vara dödsstöten för verksamheten. Följden blir att man inte vågar anställa, i synnerhet inte personer som uppvisar minsta tendens att lätt bli sjuka.

Samtidigt har arbetslösheten ökat med 100 000 personer under de senaste åren.

Det är orimligt att företag ska gå under för att personalen blir sjuk. Det är orättvist att hela samhället ska förlora på detta – 2,5 miljarder, mer bestämt.

Inte menar väl regeringen att små företag ska stå helt utan försäkrings-skydd? Eller finns det nu en plan för att åtgärda detta i närtid?

Anf. 78 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Tack för frågan, Anna Lasses!

Jag vill hävda att regeringens förenklingsagenda är en av de viktigaste saker vi genomför. Vi visar där tydligt, både i ord och i handling, att vi vet att det är företagen som är Sveriges jobbskapare, inte politikerna.

Detta gör vi med hjälp av en rad åtgärder. Jag vill vara ärlig med att det finns nackdelar med de förändringar som Anna Lasses pekar på.

Vi lägger fram ett stort företagarpaket i budgetpropositionen för 2026. Det handlar om att skapa bättre förutsättningar för näringslivet. Vi driver en offensiv förenklingsagenda även på EU-nivå. Inrättandet av Implementeringsrådet kommer att ge stor effekt i fråga om att säkerställa att vi framåt inte överimplementerar EU-lagstiftning och i att rulla tillbaka det som kallas för gold-plating, det vill säga där vi har gått för långt.

Detta ihop med nyheter om satsningar på Verksam.se, 3:12-regler och mycket annat innebär att vi stärker förutsättningarna på sikt för företagande i Sverige.

(Applåder)

#### *Arbetslöshetens orsaker*

Anf. 79 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Herr talman! I går presenterade arbetsmarknadsminister Johan Britz och regeringen en ny fattigdomsreform, som inkluderar aktivitetskrav för försörjningsstöd, ett tak för försörjningsstöd och kvalificeringskrav till välfärden. Om några veckor träder också en försämrad a-kassa i kraft, vilket gör att ersättningen till arbetslösa minskar snabbare.

En genomgående argumentation från ministern och hans kolleger är att det bör skapas bättre incitament för att arbeta och att det måste ställas fler krav på arbetslösa att söka jobb eftersom de annars väljer att i stället bara leva på bidrag och a-kassa.

Finanspolitiska rådet och många andra experter har flera gånger konstaterat att det redan lönar sig att arbeta och att det inte är en brist på incitament och vilja som gör att arbetslösa inte jobbar utan en brist på möjligheter och lämpliga arbetstillfällen. Men eftersom regeringen trots det vidhåller att det behövs bättre incitament för att arbeta vill jag ställa följande fråga till arbetsmarknadsministern: Hur många av Sveriges arbetslösa är arbetslösa av eget val? Varifrån hämtar regeringen den statistiken?

Anf. 80 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Vi har en situation i Sverige där utanförskap går i arv. Bidragsberoende familjer klarar inte av att ta sig ut ur den situation de befinner sig i. Det

finns flera olika orsaker. En viktig orsak är att hälften av alla arbetslösa i Sverige är utrikes födda som har kommit hit i mer eller mindre vuxen ålder. De saknar de kvalifikationer och språkkunskaper och den utbildning som behövs för att klara sig på den svenska arbetsmarknaden.

Vi rustar människor. Vi tillför enormt många yrkesutbildningsplatser i år – fler än någonsin tidigare. Det är en väg att gå. Men vi måste också se att om det lönar sig mer att leva på bidrag än att ha ett jobb, då är det fler som kommer att leva på bidrag. Det tror jag att ledamoten håller med om, och det måste vi göra upp med.

(Applåder)

#### *Gaza och regeringens agerande*

Anf. 81 DANIEL RIAZAT (-):

Herr talman! Under 80 års tid har det palestinska folket fördrivits, förtryckts och mördats av den israeliska ockupationsmakten. Under de senaste två åren har vi sett ett folkmord eskalera där spädbarn och sjukhus blir sönderbombade, och journalister skjuts i huvudet av prickskyttar – medvetet av israeliska soldater.

Vad har regeringen gjort under det här året? Man har misstänkliggjort dem som har demonstrerat för att stoppa folkmordet, misstänkliggjort den palestinska rörelsen och fortsatt att handla med och sälja vapen till Israel.

När en vanlig person säljer vapen till en kriminell person, som sedan används i en brottslig handling, kallas det medhjälp till exempelvis mord. Vad kallas det när en regering säljer vapen till en stat som begår folkmord? Vad kallas det när man står tyst inför det faktum att spädbarn dödas och slaktas varje dag? Kommer den här regeringen att i stället för att peka ut demonstranter göra något åt att stoppa folkmordet?

Anf. 82 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Jag tror verkligen inte att Gazas barn tjänar på att det sprids desinformation om vad den svenska regeringen faktiskt gör. Jag tror att det bästa för att hjälpa barnen i Gaza, och att leva upp till våra skyldigheter att förhindra folkmord, är att enat i EU driva på för ytterligare åtgärder som sätter press både på Hamas, som sällan nämns av ledamoten, och på den israeliska regeringen för att mildra det fruktansvärda lidande vi ser.

Det är därför som regeringen ligger i framkant i EU. Vi välkomnar de förslag som har lagts fram för att sätta ytterligare press.

(Applåder)

#### *Bortförda ukrainska barn*

Anf. 83 GUSTAF GÖTHBERG (M):

Herr talman! Vi är nu i höstmånaderna, och om ett par månader är vi inne på det femte året av Rysslands fullskaliga invasion och pågående krigföring i Ukraina.

Sammanfattningen av de senaste fem åren speglas tydligt i ett heroiskt och modigt folk, som trots angriparens militära numerär, kapacitet och ovilja att visa respekt för mänskligt liv fortfarande står starkt och enat.

Ukrainarna kämpar för oss och för sin egen stats självständighet, och uppslutningen är stor kring detta.

Förra veckan presenterade regeringen ett nytt stödpaket – det tjugonde i ordningen – till Ukraina om 9,2 miljarder. Men Ryssland fortsätter sina terrorhandlingar. Det är bombningar av barnsjukhus, attacker på civil infrastruktur, angrepp mot och kränkningar av Natoterritorium och 20 000 bortförda ukrainska barn. De har ett namn och en familj men inga möjligheter till ett liv i fred och frihet så länge de är i Ryssland. Vad gör regeringen för att barnen ska frigges och återföras till sina familjer?

Anf. 84 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Jag tackar Gustaf Göthberg för en oerhört angelägen fråga.

Rysslands deportation och tvångsförflyttning av ukrainska barn är ett av flera exempel på Rysslands brutala krigsföring. Olaglig deportation och tvångsförflyttning av civila utgör också krigsförbrytelser.

Sverige ger därför politiskt och finansiellt stöd till Ukrainas arbete för att deporterade och tvångsförflyttade ukrainska barn ska få återvända hem.

Sverige ingår tillsammans med ett fyrtiotal andra länder i en koalition för att föra tillbaka deporterade och tvångsförflyttade barn till deras familjer. Koalitionen lanserades av Ukraina och Kanada i februari förra året. Sverige stöder naturligtvis också organisationer som Rädda Barnen, Unicef och Internationella rödakorskommittén, som bistår i arbetet med att identifiera och föra tillbaka barn som har deporterats och tvångsförflyttats. Vi kommer också att ha ett högnivåevent under FN-veckan nästa vecka där vi ytterligare lyfter upp denna fråga.

(Applåder)

#### *Åtgärder för ökad tillväxt*

Anf. 85 AIDA BIRINXHIKU (S):

Herr talman! I lördags meddelade Ulf Kristersson att han vill se en så kallad tillväxtpakt. Efter tre år börjar regeringen nu inse konsekvenserna av den egna tillväxtpolitiken. Arbetslösheten är rekordhög, konkurserna är rekordmånga och hushållens köpkraft har urholkats.

Sveriges tillväxt är i Europas bottenliga. Det är konsekvenserna efter tre år av den här regeringens politik. Det är en omvänd konjunkturpolitik där man har försämrat för hushållen och arbetsmarknadspolitiken och vidare prioriterat skattesänkningar för dem som tjänar mest. Nu vill man ha en tillväxtpakt för att vända den utveckling som den egna politiken har skapat.

Jag välkomnar krisinsikten, men den är långtifrån tillräcklig. Vad är egentligen Ebba Buschs och regeringens plan för att få igång svensk tillväxt?

Anf. 86 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Utspelet om tillväxtpakt från statsministern visar tydligt Magdalena Anderssons regeringsoduglighet. Jag är glad över konstruktiviteten i många andra frågor, inte minst kring energifrågan. Men utspelet

kring tillväxtpakt blottlägger att de rödgröna inte har något gemensamt alternativ som skulle tjäna Sveriges företag eller hushåll väl.

Trots Trumps osäkerhet och de enorma ekonomiska svallvågor som det har skapat även på den svenska arbetsmarknaden och för det svenska näringslivet har vi lyckats leverera till det svenska folket. När vi tog över låg inflationen på 10 procent, och den åt upp alla satsningar på välfärden, inte minst för våra regioner. Nu ligger den på 2 procent. När vi tog över låg dieselpriiset på runt 28 kronor. Nu är det 500 kronor billigare för varje vanlig svensk familj varje gång man tankar.

Vi har tryckt ned och stabiliserat elpriserna. År efter år har vi lyckats trycka ned dem. Nu genomför vi en sänkning av matmomsen, vilket kommer att ge 43 000 kronor mindre i skatt för en vanlig familj med en polislön och sjuksköterskelön. De är inte de allra rikaste, utan de är vanligt folk. (Applåder)

#### *Effekterna av sänkt moms på livsmedel*

Anf. 87 DAVID PEREZ (SD):

Herr talman! Min fråga går till energi- och näringsminister Ebba Busch och handlar om det som hon nyss lyfte upp.

Sverigedemokraterna har länge drivit frågan om sänkt moms på livsmedel. Det är glädjande att regeringen, som ministern nyss lyfte upp, går fram med ett sådant förslag. Det välkomnas av såväl Svensk Handel som Livsmedelsföretagen.

Förutom att barnfamiljer och pensionärer kommer att kunna handla billigare mat bedömer många att det här kommer att öka attraktiviteten för svenskproducerade livsmedel. Hur ser ministern på detta, och kommer svenska bönder att gynnas av förslaget på sänkt moms på livsmedel?

Anf. 88 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Vi lovade ju svenska folket att vi skulle försöka vända utvecklingen där det var så dyrt att vara svensk. Det görs inte i en handvändning, men vi har verkligen visat på område efter område att vi levererar och att vi står på svenska folkets sida.

Jag nämnde några konkreta exempel alldeles nyss, men det kommer också att göra stor skillnad med den matmoms som våra partier tillsammans har varit överens om. Vi kommer att ha noga koll på handeln så att den här skattesänkningen verkligen landar i sänkta priser på hyllorna.

Dessutom fortsätter vi med en nedsättning av skatten på jordbruksdiesel, till exempel, och vi fortsätter att föra dialog med branschen om hur vi i turbulenta och oroliga tider kan säkerställa att svenska bönder – de som verkligen är matproducenterna – får betalt för den vara och det arbete som de genererar.

Vi står alltså på både landsbygdens, matproducenternas och de svenska hushållens sida här.

Prot. 2025/26:8  
18 september

*Frågestund*

Anf. 89 LEILA ALI ELMİ (MP):

Herr talman! Regeringen har systematiskt skurit ned de arbetsmarknadspolitiska insatserna och yrkesutbildningarna och först efter hård kritik skjutit till begränsade summor. Resultatet är att Sverige i dag har en arbetslöshet som är bland Europas högsta. Samtidigt har propositionslistan i princip stått tom på arbetsmarknadsreformer i tre år.

I går var ministern med och presenterade en fattigdomsreform som i praktiken innebär ökade klyftor och ännu fattigare barnfamiljer. Ministern har sagt att det ska löna sig att gå från bidrag till arbete, och det håller vi med om. Men expertmyndigheten IFAU konstaterar att förslaget har marginell effekt på sysselsättningen.

Därför är min fråga till arbetsmarknadsministern: Ska vägen till lägre arbetslöshet gå via fattigare barnfamiljer eller via utbildning och kompetensförsörjning?

Anf. 90 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Tack, ledamoten, för frågan!

Det här är uppenbarligen en sak som engagerar, vilket jag tycker är mycket bra. Ungefär 1,2 miljoner människor i vårt land är inte självförsörjande. En allt större del av arbetslösa har en svag anknytning till arbetsmarknaden, som vi har varit inne på tidigare här i dag.

Den som tror att bidrag och att det ska löna sig mer att leva på bidrag än att arbeta är rätt väg framåt för Sverige har fel. Rätt väg framåt för Sverige är att det lönar sig bättre att arbeta än att leva på bidrag.

Vi genomför också de största satsningarna på utbildning, inte minst yrkesutbildning, som har gjorts i modern tid i det här landet. Det gör vi just nu. Det finns 10 000 fler yrkesutbildningsplatser i Sverige i dag än det fanns tidigare.

#### *Mellantvång och förtroendet för socialtjänsten*

Anf. 91 MALIN HÖGLUND (M):

Herr talman! Min fråga går till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall.

Socialtjänstministern har i budgetpresentationen uttalat att regeringen avser att gå fram med en ny lag om insatser när samtycke saknas, så kallat mellantvång. Förtroendet för socialtjänsten är mycket lågt, lägre än för de flesta andra myndigheter. När den nya socialtjänstlagen presenterades talades det mycket om att öka detta förtroende. Hur tänker ministern att socialtjänsten ska bygga upp sitt förtroende när den samtidigt ska jobba med mellantvång?

Anf. 92 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON  
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Den nya socialtjänstlagen handlar om att kunna göra tidiga förebyggande insatser och står i bjärt kontrast till den tidigare socialtjänstlagen, som var av mycket mer reaktiv karaktär.

I dag är en del av det stora problem vi har att nästan hälften av vårdnadshavarna som erbjuds insatser från socialtjänsten – socialtjänstlagen är frivillig – tackar nej till dessa. Det gör att vi har svårt att nå fram och hjälpa de barn och unga som behöver insatser, bland annat i form av att räddas från gängrekrytering. I dag leder det här oftast till det mest ingripande ett samhälle kan göra: ett beslut enligt LVU, alltså tvångsomhändertagande.

Vi behöver föräldrarna på vår sida för att kunna säkerställa att det här arbetet sker, och vi måste få fler föräldrar att ta det ansvar som de flesta föräldrar väljer att ta.

(Applåder)

#### *Riksintressen och byggbar mark i Kiruna*

Anf. 93 ISAK FROM (S):

Herr talman! Jag har också en fråga som rör stadsomvandlingen i Kiruna.

För oss socialdemokrater är det helt uppenbart att det måste komma tillbaka till Kiruna. Det måste någon gång vara folket som känner att de får någonting tillbaka.

Staten är ägare av bolaget LKAB. Staten är också ansvarig för de korslagda riksintressen som just nu innebär att det inte finns någon byggbar mark över huvud taget i Malmfälten. Det framstår som något motsägelsefullt att staten samtidigt bara under förra året tillskapade 32 nya naturreservat, riksintressen och inskränkningar i att få loss byggbar mark.

Om nu staten och näringsministern menar allvar med att man ska plocka fram det här – för det som Kiruna gör är att producera för hela Sverige och för hela EU – måste staten också ge uppdrag till Statens fastighetsverk att sälja mark.

Anf. 94 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! I grund och botten tror jag faktiskt att regeringsunderlaget och Isak From är väldigt överens om det stora problemet här.

Min ingång är väldigt tydlig: Gruvan ska tjäna Kiruna, och gruvan ska tjäna Sverige. Det finns extremt mycket som vi kommer att behöva hjälpa till med när någonting är en så stor nationell angelägenhet. Det gäller också sådana saker som vi har diskuterat, till exempel de stora investeringarna i hamnen i Luleå, där mycket av de stora naturvärdena ska kunna tas in men framför allt mycket ska kunna tas ut. Då behöver staten och det lokala jobba mycket närmare ihop. Därför finns nu i industristrategin och i många andra dokument frågan om riskdelning mellan stat och kommun.

Frågorna om riksintressen, bostäder, infrastruktur, koncessioner, miljöprövning och många plan- och byggnadsfrågor kommer att ta vid nu. Vi har precis fått beskedet, och regeringen har raskt gett uppdrag till länsstyrelsen och utsett två statsråd som kommer att ha särskilt ansvar för detta framåt.

Anf. 95 CARITA BOULWÉN (SD):

Herr talman! Alla barn förtjänar att växa upp i trygghet med god omvårdnad och inte utsättas för våld eller dras in i kriminalitet. Men verkligheten visar tyvärr något helt annat. Vi har en fruktansvärd utveckling där grovt kriminella gäng lockar in allt fler och allt yngre barn.

Tidiga och förebyggande insatser är helt avgörande för att skydda barn från att fastna i kriminalitet. Samtidigt minskar det behovet av att samhället gör det mest ingripande: att placera barn utanför sin familj.

Jag är därför oerhört glad över de satsningar som Tidöpartierna nu gör med bland annat fler verktyg för socialtjänsten, förstärkningsteam, skol-sociala team, familjecentraler och riktat stöd till familjerna.

Min fråga till socialtjänstministern är: Hur säkerställer regeringen att kommunerna använder de nya verktygen som det är avsett, att det finns relevant kompetens och att satsningarna inte bara blir kortsiktiga projekt utan leder till långsiktiga resultat och till att färre barn rekryteras av gängen och fler får växa upp i trygghet?

Anf. 96 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON  
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, Carita Boulwén, för frågan och uppräkningsen av en rad viktiga insatser som regeringen nu arbetar med!

Det är en sak att få en ny lag på plats. Det som är viktigt i den här lagen är att den är just förebyggande och att den innehåller nya verktyg för socialtjänsten att arbeta med men också att det finns ett ska-krav. Det är alltså inte längre fritt valt arbete för kommunerna att arbeta med förebyggande insatser, och arbetet handlar inte bara om socialnämnden och socialförvaltningen utan om hela kommunen.

Nu gör vi en rad andra saker. Vi ser till att sekretessen bryts så att det går att använda sig av rätt information, men vi lägger också omfattande resurser och stöd på att stärka och stödja kommunerna.

Nu ger vi stafettpinnen till kommunerna. Vi har sett till att lagen finns på plats. Nu är det viktigt att kommunerna tar stafettpinnen och genomför de här förändringarna.

#### *Förändringar av a-kassan*

Anf. 97 PATRIK LUNDQVIST (S):

Herr talman! Min fråga går till arbetsmarknadsministern. Vi har pratat mycket om bidrag, men det finns också försäkringar som utgör fundamentala delar av vår arbetsmarknadsmodell – jag pratar naturligtvis om a-kassan.

Fler och fler äldre och även fler och fler akademiker och högre tjänstemän, som tidigare kanske varit lite skyddade mot långvarig arbetslöshet, finner sig nu vara arbetslösa under längre och längre tid på grund av den här regeringens politik. Den 1 oktober träder en ny a-kassa i kraft, där ersättningen sänks redan efter den 100:e dagen. Som vi alla vet är över hälften av de arbetslösa 55-plussarna arbetslösa i minst 189 dagar. De har ett



helt yrkesliv på 30 år bakom sig och har betalat in till en försäkring som de nu ser försämrats.

Vad har regeringen för svar till de här människorna, och hur stöttar man dem?

Prot. 2025/26:8  
18 september

*Frågestund*

Anf. 98 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Tack så mycket, ledamoten, för frågan! Vi genomför nu den största omläggningen av a-kassan på mycket lång tid. Jag tror att det är den största omläggningen på ungefär 40 år. Detta gör vi för att stärka arbetslinjen ännu mer och göra a-kassan till en mer renodlad omställningsförsäkring.

Som ledamoten nämnde börjar den nya a-kassan införas den 1 oktober. Det handlar om en tydligare avtrappning, precis som ledamoten är inne på, vilket uppmuntrar en snabbare återgång till arbete. Men det innebär också att fler kommer att få den trygghet som försäkringen innebär när vi går över till ett inkomstbaserat system.

Den här regeringen har också höjt taket i a-kassan. Detta är ett steg mot att skapa det vi kan kalla en flexicuritymodell, där arbetsmarknaden kan och ska vara dynamisk och det inte är riktigt lika jobbigt och farligt att förlora sitt arbete.

#### *Terrorlistning av Islamiska revolutionsgardet*

Anf. 99 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Herr talman! Den 10 maj 2023 beslutade en enig riksdag att regeringen skulle verka för att skapa enighet inom EU om att lista Islamiska revolutionsgardet som en terroristorganisation. Sedan dess har stödet för att terrorlista Islamiska revolutionsgardet vuxit, och i dag är det fler EU-länder som stöder en sådan åtgärd jämfört med när beslutet togs i Sveriges riksdag.

För tre veckor sedan meddelade Australien att man kommer att terrorlista Islamiska revolutionsgardet efter att den iranska regimen genomfört antisemitiska attacker i Australien. Islamiska revolutionsgardet har planerat att genomföra liknande attacker i Sverige.

Kan utrikesministern redogöra för vilka åtgärder Sverige har vidtagit inom EU för att Islamiska revolutionsgardet ska terrorlistas samt vilka hinder som finns för en sådan terrorlistning?

Anf. 100 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Tack, Nima Gholam Ali Pour, för en viktig fråga! Regeringen verkar med full kraft för att det iranska revolutionsgardet IRGC ska sanktionslistas. Tyvärr har vi inte den majoritet som krävs i EU – det är detta som är hindret för att göra det. Men vi fortsätter att arbeta för att vi ska kunna samla en sådan majoritet. Statsministern har också själv lyft frågan på allra högsta nivå.

*Frågestund*

Anf. 101 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Herr talman! Effektbristen i södra Sverige hotar den svenska konkurrenskraften och riskerar att ge skåningar orimligt höga elpriser. Den här regeringen har tagit flera viktiga steg för att möjliggöra ny kärnkraft som lindrar problemen och sänker utsläppen.

Därför vill jag fråga energi- och näringsministern: Är det inte dags att föreslå nästa steg? Vi är många i den här kammaren som är redo att rösta för det – rent av en majoritet.

Anf. 102 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag försökte lyssna uppmärksam – det som efterfrågas är nästa steg. Jag uppfattar att nästa steg helt enkelt är att vi skrider till verket och tar beslutet.

Jag är glad över att vi partiledare för de fyra samarbetspartierna kunde stå tillsammans med Vattenfall på plats på Ringhals sajt och presentera det goda beskedet att Vattenfall nu tar nästa steg i processen mot att bygga ny kärnkraft i Sverige. Detta kommer att tjäna Sverige väl. Jag tror också att andra sajter skulle kunna vara aktuella under samma tidsperiod. Därför ser vi fram emot att i den här budgeten ha tydliga texter och också en tydlig siffersatt ram för att möjliggöra för nästa steg när det gäller kärnkraft.

Nu vet jag att det inte är långt kvar innan budgeten som helhet ska presenteras. Under tiden ska vi göra mer för att vi ska få mer effekt av all el som produceras i södra Sverige i väntan på ny kärnkraft. Kraftlyftet är en avgörande och viktig del i detta.

(Applåder)

*Ett bidragstak och barnfattigdomen*

Anf. 103 MATTIAS VEPSÄ (S):

Herr talman! Barnfattigdomen är högst i Norden, och den materiella fattigdomen växer med regeringens politik. I går presenterades bidragstaket. Vi kan se att de stora förlorarna är just barnfamiljer – flerbarnsfamiljer och ensamstående med barn.

I juni 2023 lovade vice statsminister Ebba Busch efter en rak fråga från Magdalena Andersson att bidragstakets konstruktion inte skulle öka barnfattigdomen. Jag vill upprepa frågan här i dag: Kan vice statsministern garantera att barnfattigdomen inte kommer att öka med den föreslagna konstruktionen för bidragstaket?

Anf. 104 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att bli personlig och berätta att jag är ett av alla de barn i Sverige som har vuxit upp i en familj där man under en röd regering stått utan inkomst och ersättning från staten, med det enda erbjudandet till min kära mamma att hon kunde bli förtidspensionerad när hon bara var dryga 40 år, med noll extra i ersättning om min pappa hade gått bort, till exempel. Vi har också upplevt hur det var att befinna sig mellan två olika system, med en blå regering under allianstiden, och stå

utan ersättning – för sjuk för att få a-kassa, för frisk för att få sjukersättning.

Med detta och min egen personliga berättelse vill jag säga: Inget system kommer att vara perfekt. Men vi står på det svenska folkets sida. Vi har visat i våra skatteprioriteringar och annat att vi värnar barnfamiljer och vanliga inkomstagare. Men grundbulten att det alltid måste löna sig mer att arbeta än att gå på bidrag återinförs nu på allvar.  
(Applåder)

Frågestunden var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:8  
18 september

*Frågestund*

## § 9 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2025/26:15 Skarpare verktyg till Inspektionen för vård och omsorg

2025/26:17 Stärkta förutsättningar för stöd ur Allmänna arvsfonden till förmån för äldre personer

Motioner

med anledning av skr. 2024/25:193 Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete

2025/26:54 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V)

2025/26:76 av Peter Hultqvist m.fl. (S)

2025/26:79 av Emma Berginger m.fl. (MP)

2025/26:124 av Mikael Larsson och Kerstin Lundgren (båda C)

## § 10 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

*den 17 september*

**2025/26:11 Handläggningstider för sjukpenning och konsekvenser för drabbade**

av *Lena Johansson* (S)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

## § 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

*den 17 september*

**2025/26:14 Risk för åldersdiskriminering i statliga bolag**

av *Carita Boulwén* (SD)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

**2025/26:15 Statlig service på orter som Simrishamn**

av *Anna Wallentheim* (S)  
till civilminister Erik Slottnér (KD)

**2025/26:16 Förslag med anledning av Kontantutredningen**

av *Ingela Nylund Watz* (S)  
till finansmarknadsminister Niklas Wykman (M)

**2025/26:17 Sveriges agerande utifrån FN-rapport om folkmord**

av *Jacob Risberg* (MP)  
till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

**2025/26:18 Regeringens åtgärder för en ökad geografisk rörlighet på arbetsmarknaden**

av *Ida Karkiainen* (S)  
till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

**2025/26:19 Bankbedrägerier i Sverige**

av *Andreas Lennkvist Manriquez* (V)  
till finansmarknadsminister Niklas Wykman (M)

**2025/26:20 Åtgärder med anledning av skyfallen i Västernorrland**

av *Peter Hedberg* (S)  
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

**2025/26:21 Motorvägsstandard på väg 40 mellan Jönköping och Ulricehamn**

av *Niklas Sigvardsson* (S)  
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

**2025/26:22 Svenska kraftnäts hantering av balansansvar och kostnader för obalanser**

av *Rickard Nordin* (C)  
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

**2025/26:23 Lokal närvaro för Skatteverket**

av *Stina Larsson* (C)  
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

**2025/26:24 Intensifierad utveckling av kostnadseffektiv teknik till försvaret**

av *Markus Wiechel* (SD)  
till försvarsminister Pål Jonson (M)

**§ 12 Anmälan om skriftliga svar på frågor**

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

*den 17 september*

**2024/25:1417 Sveriges handel med israeliska vapen**

av *Jacob Risberg* (MP)  
till försvarsminister Pål Jonson (M)

**2024/25:1416 EU-kommissionens förslag till fiskekvoter för 2026**

av *Malin Larsson* (S)  
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

**2025/26:3 Specialsjöfart och sjöfartsstöd**

av *Niklas Karlsson* (S)  
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

**2025/26:1 Handläggningstider för ersättning för vilande SGI**

av *Martina Johansson* (C)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

**2024/25:1418 SVT:s felaktiga rapportering**

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

**2025/26:2 AP-fondernas placeringar**

av *Isabell Mixter* (V)

till finansmarknadsminister Niklas Wykman (M)

Prot. 2025/26:8

18 september

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 15.18.

Sammanträdet leddes

av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.00 och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

*/Olof Pilo*

# Innehållsförteckning

|                                                                                                           |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>§ 1 Anmälan om ändrad partibeteckning.....</b>                                                         | <b>1</b>  |
| <b>§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövningar .....</b>                                                      | <b>1</b>  |
| <b>§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation .....</b>                                               | <b>1</b>  |
| <b>§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott .....</b>                                                      | <b>2</b>  |
| <b>§ 5 Svar på interpellation 2024/25:747 om dialog med den<br/>iranska oppositionen i exil.....</b>      | <b>2</b>  |
| Anf. 1 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                                               | 2         |
| Anf. 2 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....                                                                     | 3         |
| Anf. 3 SARA GILLE (SD).....                                                                               | 4         |
| Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                                               | 4         |
| Anf. 5 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....                                                                     | 5         |
| Anf. 6 SARA GILLE (SD).....                                                                               | 6         |
| Anf. 7 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                                               | 7         |
| Anf. 8 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....                                                                     | 7         |
| Anf. 9 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                                               | 8         |
| <b>§ 6 Svar på interpellation 2024/25:751 om stöd till<br/>demokratirörelsen i Serbien .....</b>          | <b>8</b>  |
| Anf. 10 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                                              | 8         |
| Anf. 11 JACOB RISBERG (MP).....                                                                           | 9         |
| Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                                              | 10        |
| Anf. 13 JACOB RISBERG (MP).....                                                                           | 10        |
| Anf. 14 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                                              | 11        |
| Anf. 15 JACOB RISBERG (MP).....                                                                           | 12        |
| Anf. 16 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                                              | 12        |
| <b>§ 7 Svar på interpellation 2024/25:752 om kommuners arbete<br/>med civilförsvar och beredskap.....</b> | <b>13</b> |
| Anf. 17 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR<br>BOHLIN (M) .....                                        | 13        |
| Anf. 18 PATRIK LUNDQVIST (S).....                                                                         | 13        |
| Anf. 19 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR<br>BOHLIN (M) .....                                        | 14        |
| Anf. 20 PATRIK LUNDQVIST (S).....                                                                         | 16        |
| Anf. 21 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR<br>BOHLIN (M) .....                                        | 16        |
| Anf. 22 PATRIK LUNDQVIST (S).....                                                                         | 17        |
| Anf. 23 Minister för civilt försvar CARL-OSKAR<br>BOHLIN (M) .....                                        | 17        |
| <b>Ajournering.....</b>                                                                                   | <b>18</b> |
| <b>Återupptaget sammanträde.....</b>                                                                      | <b>18</b> |

|                                                                               |           |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>§ 8 Frågestund.....</b>                                                    | <b>18</b> |
| Anf. 24 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....                                            | 18        |
| <i>Socialtjänstministerns uttalande om köerna till ätstörningsvården.....</i> | <i>18</i> |
| Anf. 25 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S).....                                        | 18        |
| Anf. 26 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON<br>GRÖNVALL (M).....          | 19        |
| Anf. 27 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S).....                                        | 19        |
| Anf. 28 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON<br>GRÖNVALL (M).....          | 19        |
| <i>Etableringsjobben.....</i>                                                 | <i>19</i> |
| Anf. 29 ANN-CHRISTINE FROHM (SD) .....                                        | 19        |
| Anf. 30 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L) .....                          | 20        |
| Anf. 31 ANN-CHRISTINE FROHM (SD) .....                                        | 20        |
| Anf. 32 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L) .....                          | 20        |
| <i>Situationen i Gaza och regeringens agerande.....</i>                       | <i>20</i> |
| Anf. 33 HÅKAN SVENNELING (V).....                                             | 20        |
| Anf. 34 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                  | 21        |
| Anf. 35 HÅKAN SVENNELING (V).....                                             | 21        |
| Anf. 36 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                  | 21        |
| <i>Blockköverskridande energipolitiska samtal.....</i>                        | <i>21</i> |
| Anf. 37 NIELS PAARUP-PETERSEN (C).....                                        | 21        |
| Anf. 38 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....                  | 22        |
| Anf. 39 NIELS PAARUP-PETERSEN (C).....                                        | 22        |
| Anf. 40 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....                  | 22        |
| <i>Kärnkraft och säkerhetspolitik.....</i>                                    | <i>22</i> |
| Anf. 41 JAN RIISE (MP) .....                                                  | 22        |
| Anf. 42 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....                  | 23        |
| Anf. 43 JAN RIISE (MP) .....                                                  | 23        |
| Anf. 44 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....                  | 23        |
| <i>FN:s högnivåvecka .....</i>                                                | <i>24</i> |
| Anf. 45 STEFAN OLSSON (M) .....                                               | 24        |
| Anf. 46 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                  | 24        |
| Anf. 47 STEFAN OLSSON (M) .....                                               | 24        |
| Anf. 48 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                  | 24        |
| <i>Motverkande av antisemitism i Sverige .....</i>                            | <i>25</i> |
| Anf. 49 MAGNUS JACOBSSON (KD) .....                                           | 25        |
| Anf. 50 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....                  | 25        |
| Anf. 51 MAGNUS JACOBSSON (KD) .....                                           | 25        |
| Anf. 52 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....                  | 25        |
| <i>Sekundära sanktioner mot länder som handlar med Ryssland .....</i>         | <i>26</i> |

|                                                                      |    |
|----------------------------------------------------------------------|----|
| Anf. 53 JOAR FORSSELL (L).....                                       | 26 |
| Anf. 54 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....         | 26 |
| Anf. 55 JOAR FORSSELL (L).....                                       | 26 |
| Anf. 56 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....         | 26 |
| <i>Varsel i Örebro län</i> .....                                     | 27 |
| Anf. 57 MATILDA ERNKRANS (S).....                                    | 27 |
| Anf. 58 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L).....                  | 27 |
| <i>Tidsplanen för ny kärnkraft</i> .....                             | 27 |
| Anf. 59 ERIC PALMQVIST (SD).....                                     | 27 |
| Anf. 60 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....         | 28 |
| <i>Situationen för personer med funktionsnedsättning</i> .....       | 28 |
| Anf. 61 NADJA AWAD (V).....                                          | 28 |
| Anf. 62 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON<br>GRÖNVALL (M)..... | 28 |
| <i>FN:s högnivåkonferens om en tvåstatslösning</i> .....             | 29 |
| Anf. 63 KERSTIN LUNDGREN (C).....                                    | 29 |
| Anf. 64 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....         | 29 |
| <i>Mellantvångslagstiftningen</i> .....                              | 29 |
| Anf. 65 ULRIKA WESTERLUND (MP) .....                                 | 29 |
| Anf. 66 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON<br>GRÖNVALL (M)..... | 30 |
| <i>Ryska drönarattacker</i> .....                                    | 30 |
| Anf. 67 ANN-SOFIE ALM (M) .....                                      | 30 |
| Anf. 68 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....         | 30 |
| <i>Långsiktigt stöd till människor som omfattas av LSS</i> .....     | 31 |
| Anf. 69 DAN HOVSKÄR (KD) .....                                       | 31 |
| Anf. 70 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON<br>GRÖNVALL (M)..... | 31 |
| <i>Samtalsklimatet och utrikesministerns agerande</i> .....          | 31 |
| Anf. 71 DANIEL VENCU VELASQUEZ CASTRO (S) .....                      | 31 |
| Anf. 72 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....         | 32 |
| <i>Tillgången till byggbar mark i Kiruna</i> .....                   | 32 |
| Anf. 73 ANGELICA LUNDBERG (SD).....                                  | 32 |
| Anf. 74 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....         | 32 |
| <i>Ett bidragstak och antalet arbetstillfällen</i> .....             | 33 |
| Anf. 75 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V) .....                           | 33 |
| Anf. 76 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L).....                  | 33 |
| <i>Arbetsgivarnas sjuklönekostnader</i> .....                        | 33 |
| Anf. 77 ANNA LASSES (C) .....                                        | 33 |
| Anf. 78 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....         | 34 |
| <i>Arbetslöshetens orsaker</i> .....                                 | 34 |
| Anf. 79 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP) .....                               | 34 |



|                                                                                  |           |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Anf. 80 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L) .....                             | 34        |
| <i>Gaza och regeringens agerande</i> .....                                       | 35        |
| Anf. 81 DANIEL RIAZAT (-) .....                                                  | 35        |
| Anf. 82 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                     | 35        |
| <i>Bortförda ukrainska barn</i> .....                                            | 35        |
| Anf. 83 GUSTAF GÖTHBERG (M).....                                                 | 35        |
| Anf. 84 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                     | 36        |
| <i>Åtgärder för ökad tillväxt</i> .....                                          | 36        |
| Anf. 85 AIDA BIRINXHIKU (S) .....                                                | 36        |
| Anf. 86 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....                     | 36        |
| <i>Effekterna av sänkt moms på livsmedel</i> .....                               | 37        |
| Anf. 87 DAVID PEREZ (SD) .....                                                   | 37        |
| Anf. 88 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....                     | 37        |
| <i>Regeringens arbetsmarknadspolitik</i> .....                                   | 38        |
| Anf. 89 LEILA ALI ELMI (MP).....                                                 | 38        |
| Anf. 90 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L) .....                             | 38        |
| <i>Mellantvång och förtroendet för socialtjänsten</i> .....                      | 38        |
| Anf. 91 MALIN HÖGLUND (M).....                                                   | 38        |
| Anf. 92 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON<br>GRÖNVALL (M).....             | 38        |
| <i>Riksintressen och byggbar mark i Kiruna</i> .....                             | 39        |
| Anf. 93 ISAK FROM (S) .....                                                      | 39        |
| Anf. 94 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....                     | 39        |
| <i>Kommunernas förebyggande arbete mot gängens rekrytering av<br/>barn</i> ..... | 40        |
| Anf. 95 CARITA BOULWÉN (SD) .....                                                | 40        |
| Anf. 96 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON<br>GRÖNVALL (M).....             | 40        |
| <i>Förändringar av a-kassan</i> .....                                            | 40        |
| Anf. 97 PATRIK LUNDQVIST (S).....                                                | 40        |
| Anf. 98 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L) .....                             | 41        |
| <i>Terrorlistning av Islamiska revolutionsgardet</i> .....                       | 41        |
| Anf. 99 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....                                           | 41        |
| Anf. 100 Utrikesminister MARIA MALMER<br>STENERGARD (M) .....                    | 41        |
| <i>Ny kärnkraft</i> .....                                                        | 42        |
| Anf. 101 JESPER SKALBERG KARLSSON (M) .....                                      | 42        |
| Anf. 102 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....                    | 42        |
| <i>Ett bidragstak och barnfattigdomen</i> .....                                  | 42        |
| Anf. 103 MATTIAS VEPSÄ (S).....                                                  | 42        |
| Anf. 104 Energi- och näringsminister EBBA<br>BUSCH (KD) .....                    | 42        |
| <b>§ 9 Bordläggning</b> .....                                                    | <b>43</b> |
| <b>§ 10 Anmälan om interpellation</b> .....                                      | <b>43</b> |

|                                                  |    |
|--------------------------------------------------|----|
| § 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar ..... | 43 |
| § 12 Anmälan om skriftliga svar på frågor .....  | 44 |
| § 13 Kammaren åtskildes kl. 15.18. ....          | 45 |